

141372

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME / PSİKOMETRİ PROGRAMI)

ÖĞRENCİ SEÇME SINAVININ YORDAMA GEÇERLİĞİNE
İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA
- BİLKENT ÜNİVERSİTESİNDE -

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yurdağül YAĞIMLI

Danışman: Prof. Dr. Ezel TAVŞANCIL

Ankara
Kasım, 2004

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne,

Bu alışma j¼rimiz tarafından ¼lme ve Değerlendirme Anabilim dalında Y¼KSEK LİSANS TEZ ALIşMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Tez J¼rissi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Başkan: Prof. Dr. Ezel Tavşancıl

Üye: Prof. Dr. Nizamettin Koç

Üye: Doç. Dr. Selahattin Gelbal

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen ¼đretim üyelerine ait olduğunu onaylarım

...../...../2004

Prof. Dr. Meral Uysal

Enstit¼ M¼d¼r¼

ÖNSÖZ

Türkiye’de yükseköğretim programlarına alınacak öğrencilerin seçimi ve tercihlerine göre yerleştirilmeleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından uygulanmakta olan ÖSS ve yerleştirme sistemi ile yapılmaktadır. Sistemin genel adı “Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi” dir (ÖSYS) (ÖSS 2001 Kılavuzu). Bu sınav ve yerleştirme sisteminin genel amacı; üniversitelerde veya yükseköğretim programlarında en başarılı olması beklenen öğrencileri seçmektir.

ÖSYM’nin amacı doğrultusunda bir kuruluş olarak varlığını sürdürebilmesi, bu amaç doğrultusunda hizmet sunabilmesine ve böyle bir hizmet sunabildiğini göstermesine bağlıdır. Bu amacın ne ölçüde gerçekleştiğine dair bilimsel kanıtlar geçerlik araştırmalarından elde edilmektedir (Özçelik, 1982). Yapılmış olan bu çalışmanın “Öğrenci Seçme Sınavı’nın yordama geçerliği” konusuna ve sistemin geliştirilmesine önemli katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın her aşamasında bana olan güveni, özverili tutumu ve yapıcı desteğinden dolayı tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Ezel TAVŞANCIL’a., beni olumlu görüşleriyle destekleyen Sayın Prof. Dr. Süleyman Çetin ÖZOĞLU’na, değerli katkılarıyla ve olumlu görüşleriyle bana destek veren Sayın Prof. Dr. Nizamattin Koç’a, eleştirilerinden ve değerli katkılarından dolayı Sayın Yrd. Doç. Dr. Ömer KUTLU’ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamın her aşamasında benden sonsuz güven, sabır ve desteğini esirgemeyen sevgili eşim Tuğrul GÜNAL’a, her zaman ve her konuda olduğu gibi bu çalışmada da beni destekleyen aileme ve arkadaşlarıma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Yurdagül Yağımlı

ÖZET

ÖĞRENCİ SEÇME SINAVININ YORDAMA GEÇERLİĞİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

- BİLKENT ÜNİVERSİTESİNDE-

Yağimli, Yurdagül

Yüksek Lisans, Ölçme ve Değerlendirme / Psikometri Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ezel Tavşancıl

Kasım, 2004, 69 sayfa

Bu araştırma Bilkent Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi (Elektrik-Elektronik, Endüstri, Bilgisayar Mühendisliği), İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler) ve İşletme Fakültesi (İşletme) bölümlerine 2001-2002 eğitim öğretim yılında ÖSS ile yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-SAY ve ÖSS-EA puanları ile Üniversite birinci sınıftaki ABNO'ları arasındaki ilişkilerin saptanması amacıyla yapılmıştır. Ayrıca bu üniversitenin Mühendislik Fakültesine yerleştirilen burslu ve ücretli öğrencilerin akademik başarılarını karşılaştırmak da amaçlanmıştır.

Bu araştırma, 2001-2002 eğitim öğretim yılında Bilkent Üniversitesinin yukarıda belirtilen bölümlerine girmeye hak kazanmış burslu ve ücretli öğrencilerin, 2001-2002 İngilizce hazırlık sınıfı okumamak için sınava girmiş ve birinci sınıfa devam etme hakkını kazanmış 621 öğrencisi ile sınırlıdır. Araştırmada iki sürekli değişken arasındaki ilişkinin ortaya konması için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı, iki ortalama arasındaki farkın test edilmesi için ilişkisiz örneklem t-testi yapılmıştır.

Mühendislik Fakültesindeki öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasındaki ilişki 0.68 ile 0.46 arasında değişmektedir. En yüksek ilişki Bilgisayar Mühendisliği Bölümündeki öğrencilerde bulunmuştur ($r=0.68$). En düşük ilişki ise Endüstri Mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasında bulunmuştur ($r=0.46$).

İktisadi idari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkileri) ve İşletme Fakültesi (İşletme) öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasındaki ilişki 0.39 ile 0.30 arasında değişmektedir. En düşük ilişki İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile ABNO'ları arasında bulunmuştur ($r=0.30$). En yüksek ilişki ise İktisat bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında bulunmuştur ($r=0.39$).

Mühendislik fakültesinde okuyan öğrencilerin burslu ve ücretli öğrencilerin ABNO'ları arasında burslu öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bilgisayar, Endüstri ve Elektrik Elektronik mühendisliği bölümlerinde okuyan burslu öğrencilerin ABNO, aynı bölümlerde ücretli olarak okuyan öğrencilerin ABNO'dan daha yüksektir.

SUMMARY

A STUDY ON THE VALIDITY OF THE INTERPRETATION OF STUDENT SELECTION EXMINATION

- IN A BİLKENT UNIVERSITY-

Yağimli, Yurdagül

Master of Art, The Major of Measurement and Evaluation / Psychometry

Thesis Advisor: Prof. Dr. Ezel TAVŞANCIL

November 2004, 69 pages

This study was performed with the purpose of determining the relation between ÖSS-SAY and ÖSS-EA scores of the students placed in Bilkent University, Engineering Faculty (Electric-Electronics, Industry and Computer Engineering), Economical, Administrational and Social Sciences (Economics, Political Sciences and International Relationships) and Business Administration departments in 2001-2002 academic year with ÖSS Examination and their ABNOs in their first year in university. In addition, comparing the academic success of paying students with scholarship was also aimed at.

This study is limited with 621 paying and scholarship students who were accepted in the said departments of Bilkent University to attend courses in 2001-2002 academic year and who took the English examination in order not the attend the preparation year in 2001-2002 academic year. Pearson Correlation Coefficient Moments Product was used to establish the relation between two continuous variables and unrelated sampling t-test was performed to test the difference between the two averages.

The relation between ÖSS-SAY scores and ABNO of the students of Engineering Faculty differs from 0.68 to 0.46. The highest relation was found

in the scores of Computer Engineering Department ($r=0.68$). The lowest relation was found in the ÖSS-SAY scores and ABNO and of the students of Industrial Engineering Department ($r=0.46$).

Relation between the ÖSS-EA scores and ABNO of the students in Economical, Administrative and Social Sciences (Economics, Political Sciences and International Relationships) and Business Administration departments differs from 0.39 to 0.30. The lowest relation was found in the ABNO and ÖSS-EA scores of Business Administration Department ($r=0.30$) The highest relation was found in the ÖSS-SAY scores and ABNO of the students of Economics ($r=0.39$).

Significant difference favoring the students with scholarships was found between the ABNOs of the paying and scholarship students of the Engineering Faculty. ABNOs of students attending to Computer, Industry and Electric-Electronic Engineering Departments were found to be significantly higher than ABNOs of paying students of the same departments.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
TABLolar LİSTESİ	ix
BÖLÜM	
1. GİRİŞ	1
Problem.....	1
Amaç.....	9
Önem	11
Varsayımlar	12
Sınırlılıklar	12
Tanımlar	14
Kısaltmalar	14
2. AKADEMİK BAŞARININ KESTİRİLMESİ İLE İLGİLİ YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR VE ÖĞRENCİ SEÇME VE YERLEŞTİRME SİSTEMİ HAKKINDA GENEL BİLGİ	16
Yurtiçinde Yapılmış Olan Araştırmalar	16
Yurtdışında Yapılmış Olan Araştırmalar	23
Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sistemi Hakkında Genel Bilgi	26
3. YÖNTEM.....	35
Araştırma Modeli	35
Araştırma Grubu.....	35
Veriler ve Toplanması	37
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	37
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	39
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	
Sonuçlar	55
Öneriler	55
KAYNAKÇA.....	60

EKLER.....	67
1. Eğitim Bilimleri Enstitüsünden Bilkent Üniversitesi Rektörlüğüne Gönderilen İzin Yazısı	68
2.Bilkent Üniversitesi Öğrenci İşleri Müdürlüğü'nün Yazısı.....	69

TABLULAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
1. Araştırma Kapsamına Alınan Yükseköğretim Programlarına Devam Eden Öğrencilerin Fakülte ve Burslu-Ücretli Durumlarına Göre Dağılımı	36
2. Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları	40
3. Endüstri Mühendisliği Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları	41
4. Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları	42
5. İktisat Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları	43
6. Siyaset Bilimi Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları	45
7. Uluslararası İlişkiler Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları	46
8. İşletme Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları	47
9. Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin Birinci Sınıf ABNO'nun Öğrenim Durumuna Göre t-testi Sonuçları	48
10. Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin Birinci Sınıf ABNO'nun Öğrenim Durumuna Göre t-testi Sonuçları	49
11. Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin Birinci Sınıf ABNO'nun Öğrenim Durumuna Göre t-testi Sonuçları	49
12. Araştırma Kapsamına Giren Bölümlere Yerleştirilen Öğrencilerin ÖSS puanları ile ABNO Arasındaki Korelasyon Katsayılarını Gösterir Özet Tablo	51

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmayla ilgili olarak problem durumu ortaya konulmuş, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir.

Problem

İnsanlığın varoluşu ile birlikte eğitim ihtiyacı ortaya çıkmış ve değişik biçimlerde de olsa bu ihtiyaç giderilmeye çalışılmıştır. Günümüzde de uygarlık düzeyi ne olursa olsun bu ihtiyaç her toplumda süregelmektedir. İnsanoğlu bir taraftan hayatını kolaylaştırma yönünde çabalar sarf ederken, öte yandan da toplumdaki çocuk, genç ve yetişkinleri eğitmeye çalışmıştır. Böyle bir toplumda birey, çevresiyle etkileşimi sonucu kendisine gerekli olabilecekleri öğrenmiş ve hala da öğrenmektedir. O halde öğrenmenin olduğu her durumda bir eğitim sürecinden söz etmek mümkündür (Varış, 1982). Bu yönüyle eğitimi kapsamı oldukça geniş bir kavram olarak görmek gereklidir. Eğitim, günlük hayatta hemen her kesimden insanın sıkça kullandığı; farkında olsun veya olmasın, davranışlarındaki küçük değişikliklerde bile ortaya çıkan bir kavramdır. Eğitim bir değiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenir (Tekin, 2000). Eğitim, hayat boyu devam eden davranış değiştirme süreci olarak ele alınıp analiz edildiğinde en belirgin özellikleri şöyledir; zaman ve mekan yönünden kapsamlı, sürekli ve çok boyutlu olması, bilgi dahil her türlü yaşantı üzerinde durulması ve bu yaşantıların tesadüfi olması veya olmamasıdır (Varış, 1982). Hemen her ülkede kalkınmanın anahtarı olarak eğitimin ve bununla ilgili yapılan uygulamaların önemli bir yeri vardır. Çok yönlü kalkınma çabası içinde olan ülkeler, eğitilmiş insan gücüne sahip olabilmek için değişik alanlarda yatırımlar yapmalarına rağmen, üzerinde

önemle durdukları yatırım alanı eğitimidir. Zira eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun kalkınmasını ve sürekli ilerlemesini sağlayacak bir özelliğe sahiptir. Bir ülkede oluşturulan eğitim sistemi ve buna paralel yapılan uygulamalarda kazandırılacak bilgi ve becerilerin tesadüflere bırakılmaması için belirli bir plan dahilinde hareket edilir. Bu noktada uygar toplumlar, sosyal hayatını sürdürebilmek için çeşitli kurumlar oluşturmuşlar; eğitimin kurumsallaşması içinde okullar kurulmuştur. Okul kavramından hareketle, eğitimin planlı, programlı ve belirli bir süre devam eden kısmı olan öğretim kavramı ortaya çıkmaktadır (Gürbütürk, 1999).

Eğitimi, örgün ve yaygın olmak üzere iki ana bölüme ayırdığımızda, okul kavramı daha çok örgün eğitim kapsamına girmektedir. Bu nedenle okullar, örgün eğitim kademelerinde eğitim-öğretim hizmetlerini veren kurumlardır. Örgün eğitim, Milli eğitimin amaçları doğrultusunda bireylere belli bir süre içinde planlı, programlı olarak gerekli bilgi ve becerileri kazandırma yönündeki çabaların tümüdür ve tüm ülkelerde ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim adı verilen öğretim kademelerinden oluşur. İlköğretim, zorunlu ve temel eğitim adı altında bireylere toplumda gerekli olabilecek temel bilgi ve becerileri verme amacından hareketle, hem ortaöğretime ve hem de hayata hazırlayan kademedir. Hemen her ülkede zorunlu olmasından dolayı, bu kademedeki okullaşma oranları oldukça yüksektir. İlköğretimi izleyen ortaöğretim kademesi, ortaöğretim düzeyinde gerekli olabilecek bilgi ve becerileri veren ve uyguladığı programlar yoluyla bireyleri bir yandan yükseköğretime diğer yandan da eğer yükseköğretime devam etmeyecekse hayata ve iş alanlarına hazırlayan bir kademedir. Bu kademeyle devam zorunlu olmamakla birlikte, nüfus artışı ve diğer sosyokültürel faktörlerin etkisiyle okullaşma oranlarında ilköğretim kadar olmasa da bir yoğunluk görülmektedir. Yükseköğretim, bir ülkede örgün eğitimin son halkasını oluşturmaktadır. Yükseköğretim uyguladığı programlar yoluyla nitelikli insan gücünün elde edilmesi yönündeki çalışmaları içermektedir. Bu yönüyle yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayınların yapıldığı kurumlar, yükseköğretim içinde yer alırlar (Aksu, 1987).

Eğitim sisteminin genel yapısı içerisinde ilköğretimden ortaöğretime geçiş genellikle sınavsızdır. Ortaöğretim düzeyinde bazı okulların, yürüttükleri programların niteliğine uygun kişileri seçme amacıyla giriş sınavlarına başvurmaları, çağ nüfusunun ortaöğretim kademesine geçme ve bu düzeyde bir eğitim alma isteğini engellememektedir. Ortaöğretimde görölen hızlı öğrenci artışına rağmen yükseköğretim kurumlarındaki kontenjanların kısıtlı olması, yükseköğretim önünde yığılmalara neden olmuştur. Özellikle geliştirmekte olan ölkelerin bu yönde önemli sorunları vardır. Bu sorunların en önemli çıkış kaynağı ortaöğretim ile yükseköğretimde görölen okullaşma oranları arasındaki dengesizliktir (Gürbütürk,1999). Devlet İstatistik Enstitüsü'nün projeksiyonlarına göre, yükseköğretim çağ nüfusu (18-21 yaş) 1995'ten 2000'e kadar azalma eğilimine girmiş, son iki yılda ise artma göstermiştir. Bunun yanında, ortaöğretimdeki okullaşma oranı, 1998-1999'da %57.7'ye yükselmiştir. Bu nedenle yükseköğretime giriş için başvuran öğrenci sayısında, son yıllarda görölen durağanlaşma eğilimine rağmen, özellikle sekiz yıllık temel eğitimin etkisiyle, önümüzdeki yıllarda artış beklenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan projeksiyonlara göre, 2005-2006 ders yılında ortaöğretimdeki öğrenci sayısı 1.710.092'si genel liselerde, 2.484.051'i meslek ve teknik liselerde olmak üzere, toplam 4.197.143'e ulaşacak, bu kademedeki okullaşma oranı ise %79.4'e yükselecektir. Buna göre önümüzdeki beş yıl içerisinde yükseköğretime giriş için başvuran aday sayısının 2.000.000'u aşacağı tahmin edilmektedir (<http://www.yok.gov.tr/eğitim/raporlar/raporlar>. 10.08.2004.)

Seçme ve yerleştirmeye söz konusu olduğunda akla gelen ilk uygulama giriş sınavlarıdır. Bütün eğitim sistemleri, kendi amaçlarına uygun olarak öncelikle eğitim süreci içinde kullanılan öğelerin özelliklerini belirlemeye çalışarak; sistem içinde yapılacak çalışmalarını planlama, sistemi denetleme, sonradan doğabilecek sorunları önceden önleme vb. nedenlerle ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapmaktadır (Karakaya, 2002).

Ölçme, belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığını, sahipse oluş derecesinin gözlenip, gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir (Tekin, 2000).

Ortaöğretimden mezun olmuş geniş bir kitlenin yükseköğretimdeki sınırlı kontenjanlara girmek istemesi, bu amaçla yapılması gereken giriş sınavlarına zemin hazırlamıştır. Yükseköğretim kurumlarının kontenjanları toplamı başvuruların sayısına eşit dahi olsa, ekonomik ve sosyal gelişmeler nedeniyle bazı yükseköğretim programlarının çok fazla tercih edilir olması yine bir seçme işleminin yapılmasını gerekli kılmaktadır (Aşkar, 1985).

Türkiye’de yükseköğretim programlarına alınacak öğrencilerin seçimi ve tercihlerine göre yerleştirilmeleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından uygulanmakta olan ÖSS ve yerleştirme sistemi ile yapılmaktadır. Sistemin genel adı “Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi” dir (ÖSYS) (ÖSS 2001 Kılavuzu). Bu sınav ve yerleştirme sisteminin genel amacı; üniversitelerde veya yükseköğretim programlarında en başarılı olması beklenen öğrencileri seçmektir. Bunun için başvuruların tümüne bir ya da birkaç test uygulanır. Seçme işinde, uygulanan testten ya da testlerden daha yüksek puan almış olanlar tercih edilir. Bunun benzeri bütün seçme işlemlerinde olduğu gibi, bu seçme durumunda da, belli bir sayılıya dayanılmaktadır. Bu sayıtlı, söz konusu testlerden daha yüksek puan alanların üniversitelerde daha başarılı olacağıdır. Başka bir deyişle, seçme sınavında uygulanan testlerden elde edilen puanlar adayların gelecekteki başarılarının yordayıcısı olarak kullanılmaktadır. Bu anlamda yordama, genellikle bir testten alınan puanlara dayanılarak, bireylerin belli bir programdaki ya da işteki başarılarının önceden kestirme işlemidir (Tekin, 2000).

ÖSYM’nin yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda bir kuruluş olarak varlığını sürdürebilmesi, bu amaç doğrultusunda hizmet sunabilmesine ve böyle bir hizmet sunabildiğini göstermesine bağlıdır. Bir sistem olarak ÖSYS’den beklenen, seçme ve yerleştirmede ÖSYM’nin doğrudan denetiminde olmayan kişisel tercihler, kurum tercihleri, öğrenme güdüsü ve sosyoekonomik etkenlerin etkileri kontrol edildiğinde, seçilemeyenlere göre

yükseköğretimde daha başarılı olabilecek adayları seçmek ve bunları yine aynı koşullarla, ötekilere göre daha başarılı olabilecekleri yükseköğretim programlarına yerleştirmektir. ÖSYS'nin böyle bir görevi yerine getirmekte olup olmadığı, diğer bir ifadeyle bu görevi ne derecede bir doğrulukla yerine getirilebilme konusunda araştırılması gerekir (Özçelik, 1982).

Bu amacın ne ölçüde gerçekleştiğine dair bilimsel kanıtlar geçerlik araştırmalarından elde edilmektedir. Geçerlik, ölçme için kullanılan bir yöntemin, ölçülmesi amaçlanan özellikleri gerçekten ne derecede ölçtüğünün saptanması sürecidir. Öğrenci Seçme sınavında, ölçülmesi amaçlanan özellik, öğrencilerin bu sınav sonucuna göre yerleştirildikleri programlardaki öğrenme güçleridir. Öğrenme gücünün ölçütü ise, öğrencinin yerleştirildiği yükseköğretim programındaki başarısıdır. Burada sözü edilen geçerlik Öğrenci Seçme sınavının yükseköğretimdeki başarıyı yordama geçerliğidir (ÜSYM, 1979). Yordama geçerliği, genellikle eğitim ve işe yerleştirme için test seçiminde kullanılmaktadır. Yordama geçerliği çalışmalarında, önceden elde edilmiş test puanlarının, daha sonra elde edilecek puanları tahmin etme düzeyine ilişkin bilgiler toplanır. Bu çalışmalarda, geçerliği tahmin edilecek puanlar ile daha sonraki başarı ölçüleri arasındaki ilişkiye bakılmakta ve ilişki test puanlarının yordama gücü olarak yorumlanmaktadır (Turgut, 1997).

Yordama geçerliğinde, seçmede kullanılan test veya testlerin, üniversitede başarıyı gösteren bir kriter (üniversite akademik başarı notları veya sınıf geçme başarısı) ile ilişkisi olduğu gösterilmeye çalışılmaktadır. Ancak, bu ilişki yalnızca yükseköğretime kabul edilen adaylar için araştırılabilmektedir. Kabul edilen adayların başvurularının oldukça düşük bir yüzdesini oluşturması bazı yöntem sorunlarını doğurmaktadır (Kozan, 1982).

Seçme amacıyla kullanılan testin, yüksek puan dilimlerinde seçme gücü yükselmekte, hata ranji daralmaktadır. Puan düştükçe, hata ranji büyümekte, seçme gücü de düşmektedir. Ayrıca, test puanlarındaki ranj kısıtlaması yüzünden, korelasyon katsayısı gerçekte olduğundan daha düşük bulunmaktadır. Bu sakıncayı ortadan kaldırmak için de bir düzeltme formülü kullanılmakta, bu yolla gerçek ilişki daha iyi tahmin edilmektedir. Düzeltme

formülünün kullanılmasının gerekçesi ise, örneklemdaki puan ranjının evrene oranla kısıtlı olması ve kısıtlı ranj nedeniyle örnekleme evrendekinin çok altında bir geçerlilik (korelasyon) elde edilmesidir (Toker, 1982).

İdeal olarak, bir seçme işleminin geçerlenmesi, sınava katılan bütün öğrencilerin daha sonra girecekleri bir eğitim programındaki başarılarının ölçülmesini gerektirir. Oysa, sınav sonucu herhangi bir yükseköğretim kurumuna giremeyen öğrenciler üzerinde böyle bir başarı ölçmesi yapılamamaktadır (ÜSYM,1979). Ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisini bir ölçüde giderebilmek için; araştırma, devlet üniversitelerine göre daha heterojen bir öğrenci grubuna sahip olan Bilkent Vakıf Üniversitesi üzerinde yapılmıştır.

Türkiye’de 1960’lı yıllarda üniversitelerin artan öğrenci sayısına tam yanıt veremez duruma düşmesi nedeniyle özel yüksekokullar açılmaya başlamıştır. Bu özel yüksekokulların 1960-1970 yılları arasında sayıları hızlı bir artış göstermiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesi 12 Ocak 1971’de bütün özel yüksekokulların 1961 Anayasası’na aykırı olduğuna ve kapatılmasına karar vermiştir. Daha sonraki yıllarda, 1982 Anayasası’nda yer alan hükümlere uygun olarak getirilen yeni yasal düzenleme ile kar amacı gütmeyen vakıfların özel yükseköğretim kurumlarına imkan sağlanmıştır. Bu tür ilk üniversite olan Bilkent Üniversitesi 1984’te kurularak faaliyete geçmiştir. (http://www.google.com.tr/özel_yuksekokullar.25.09.2004.) Vakıf Üniversitesi; Anayasanın 130. maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 2.maddesinde gösterilen usul ve esaslara göre kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıfların gözetim ve denetimine tabi kurulan yükseköğretim kurumlarıdır. (<http://www.yok.gov.tr/hakkında/idari/vakif/vakif.htm>. 25.03.2004). Bilkent Üniversitesi, 22.05.1985’de 529 sayılı YKK ile "Hacettepe Üniversitesi Vakfı, Hacettepe Tıp Merkezi Vakfı ve Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü tarafından müştereken kurulmuş ve 12.12.1984’de "Bilkent Yükseköğretim Kurumu" olarak tüzel kişilik kazanmış olduğu belirtilerek, bu kuruma üniversite adının verilmesine ve kurumun "BİLKENT ÜNİVERSİTESİ" olarak "Vakıflar Yükseköğretim Kurumları Kütüğüne tescil edilmesine" karar verilmiştir. 07.3.1992 tarihli resmi gazetede 3785 SK ile

Bilkent Üniversitesi'nin kurulduğu yayınlanmıştır (<http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/raporlar.htm>. 10.08.2004). Yürürlükteki mevzuata göre, vakıflar sadece üniversite kurabilmektedir. Vakıfların bir üniversiteye bağlı olmaksızın, mesleki ve teknik alanlarda eğitim yapmak üzere, iki yıllık meslek yüksekokulu ve dört yıllık yüksekokul kurumlarına imkan veren yasal düzenleme yapıldığı takdirde, Türk Mühendisler Birliği, Türk Elektronik Sanayicileri Derneği, Giyim Sanayicileri Derneği v.b. meslek kuruluşları, ihtiyaç duydukları ara insan gücünü yetiştirmek için vakıflaşarak bu tür okulları kurabilme imkanına sahip olacaklardır. Türkiye'de toplam 24 tane vakıf üniversitesi vardır. Bu üniversitelere 2002 yılında toplam 23.281 öğrenci yerleştirilmiştir. Vakıf üniversitelerine yerleştirilen öğrencilerin, toplam örgün öğretime yerleştirilenler içindeki payı %7'dir (<http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/raporlar/htm>. 10.08.2004).

Bu araştırmada, Öğrenci Seçme Sınavı'nın amacına hizmet etme derecesini saptamak, öğrenci seçme ve yerleştirme kararlarına dayanak olan puanların yükseköğretimdeki (Vakıf Üniversitesi - Bilkent Üniversitesi Örneğinde) başarıyı yordama gücünü belirlemeye çalışmak, araştırma problemini oluşturmaktadır.

Öğrenci Seçme Sınavının Yordama geçerliliği ile ilgili azımsanmayacak kadar araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalarda Öğrenci Seçme Sınavı ile Akademik Başarı Not Ortalaması (ABNO) arasındaki korelasyonlar birbirinden farklı bulunmuştur. Bu araştırmalar incelendiğinde Öğrenci Seçme Sınavının yordama geçerliliği ile ilgili vakıf üniversiteleri üzerinde bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. İleride daha geniş özetleri verilmiş olan bu çalışmaların bir fikir oluşturması açısından bazılarında bulunan korelasyon katsayıları ve çalışmalar hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

Tan (1966), 1961-1962 öğretim yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi giriş sınavında üniversiteye alınan 177 öğrenci üzerinde bir araştırma yapmıştır (Fizik-Müh., Sosyal İlimler, İdari İlimler, Mimarlık Fak.). Elde edilen en yüksek korelasyon Fen Bilimleri testi-Fizik Bölümü 0.48, en düşük

korelasyon ise Sosyal Bilimler Testi-İdari İlimler arasında bulunmuş (-0.16). (ÜSYM, 1979).

ÜSYM'nin yordama geçerliğinin belirlenmesi amacıyla yine 1976 yılında Canküyer tarafından regresyon analizi kullanılarak bir araştırma yapılmıştır. Canküyer (1976); Fen ve Sosyal Bilimler testi ile Tıp, Veteriner ve Ziraat fakültelerindeki öğrencilerin 1.sınıftaki başarıları arasında -0.06 ile 0.32 arasında değişen korelasyonlar olduğunu gözlemiştir (ÜSYM,1979).

Erdoğdu (1999) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında kullanılan testlerin Yordama Geçerliğine ilişkin yaptığı çalışmada, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinin dört ayrı bölümünden 1996-1997 öğretim yılı sonunda mezun olanların ÖSS ve ÖYS puanları ile üniversitedeki başarıları arasındaki ilişkiye bakmıştır. Araştırma sonucunda, mezunların ÖSS-SÖZ, ÖSS-SAY ve ÖSS-EA puanları ile birinci sınıf Akademik Başarı Not Ortalaması (ABNO) arasındaki ilişkiler, ÖSS-SÖZ birinci sınıf ABNO tüm bölümler için manidar değil. Mezunların ÖSS-SAY puanları ile birinci sınıf ABNO arasındaki ilişki sadece bir bölümde manidar çıkmış ($r=0.27$, $p<0.05$) diğer bölüm mezunları için manidar bulunmamıştır. Mezunların ÖSS-EA puanları ile birinci sınıf ABNO arasındaki ilişkiye bakıldığında bu ilişki sadece bir bölümde (Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü) ($r=0.27$) ($p<0.05$) manidar bulunmuş, diğer bölümler arasında saptanan ilişki manidar bulunmamıştır. Erdoğdu (1999), ÖSS ve ÖYS puanları ile ABNO arasındaki ilişkinin düşük düzeyde çıkma nedenlerinden birinin de üzerinde araştırma yapılan öğrenci grubunun homojen ve ranj aralığının dar olmasından kaynaklanabileceğini belirtmektedir.

Erdoğdu (1999)'nun yaptığı çalışmada sadece bir bölüm, Eğitim Programları ve Öğretimi (EPÖ) için ABNO ile ÖSS arasındaki korelasyon manidar bulunmuş (0.27) diğer bölümlerde sonuçlar manidar bulunmamıştır. Yine Tan (1966)'ın yaptığı çalışmada ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda akademik başarıyla olan korelasyonun sifıra yaklaştığı saptanmıştır.

ÖSYM, daha çok akademik nitelikteki yordayıcılardan yararlanarak bir seçme ve yerleştirme yapma yolunu benimsemiş ve yararlanılmakta olan sistem, bu türden temeller üzerine kurulmuştur. Ancak, özellikle başvuranların yüzde onu gibi çok azının, başka bir deyişle çok seçme bir grubun seçilerek yerleştirildiği durumlarda seçilenler arasındaki akademik gelişme farklılıkları az olacağından, öğrenmeyle ilişkili fakat akademik olmayan, kişilik özellikleri ile sosyo-ekonomik etkenlerin başarıyı daha çok etkiler duruma gelmeleri söz konusudur. Tan'ın yaptığı araştırma sonucunda sınıf düzeyi yükseldikçe korelasyon sıfıra doğru yaklaşmaktadır. Öte yandan ailenin ilgisi, moral ve parasal desteği, araç-gereç sağlama olanakları gibi sosyo-ekonomik kökenli etkenlerde sınıf düzeyi ilerledikçe akademik başarı üzerinde etkili dinamikler olabilir (Özçelik, 1982).

Yukarıdaki çalışmaların sonuçlarında da görüldüğü gibi yordama geçerliği çalışmalarında ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisi önemli bir yöntem sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özetle, Öğrenci Seçme Sınavının geçerliğinin düşük olduğu yolunda yapılan eleştiriler, yapılmış olan araştırma sonuçları, bir yöntem sorunu olarak ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisi ve daha önce vakıf üniversiteleri üzerinde bir yordama geçerliği çalışmasının yapılmamış olması bu araştırmanın yapılmasını gerekli kılmıştır.

Amaç

Bu nedenle bu araştırmanın temel amacı 2001 yılında yapılan Öğrenci Seçme Sınavı'nın yükseköğretimdeki akademik ders başarısını ne derecede yordadığını ortaya koymaktır. Bu amaçla vakıf üniversitesi'ne yerleştirilen öğrencilerin yükseköğretimdeki akademik ders başarıları ile bölüme yerleştirmede esas alınan ağırlıklı ÖSS test puanları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Ayrıca bu üniversitenin Mühendislik Fakültesine yerleştirilen burslu ve ücretli öğrencilerin akademik başarıları karşılaştırılmıştır.

Yukarıda belirtilen genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Bilkent Üniversitesi, Elektrik-Elektronik, Bilgisayar, Endüstri Mühendisliği bölümlerine 2001-2002 yılında yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile birinci sınıf ilk yarıyıl sonunda elde ettikleri ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

1.1. Elektrik Elektronik Mühendisliği, öğrencilerinin ABNO ile ÖSS-SAY puanları arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

1.2. Endüstri Mühendisliği, öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

1.3. Bilgisayar Mühendisliği, öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

2. Bilkent Üniversitesi, İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler ve İşletme bölümlerine 2001-2002 yılında yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile birinci sınıf ilk yarıyıl sonunda elde ettikleri ABNO arasında bir ilişki var mı? Varsa ne düzeyde?

2.1. İktisat bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

2.2. Siyaset Bilimi bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

2.3. Uluslararası İlişkiler bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

2.4. İşletme bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

3. Bilkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesine 2001-2002 Yılında (Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği) yerleştirilen burslu ve ücretli öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları arasında manidar bir fark var mıdır?

Önem

Bir sistemin amacına ne derecede hizmet ettiğinin ortaya konması bir dizi araştırma ile mümkündür. Bu tür araştırmalar, sistemin geliştirilmesi açısından da özel bir öneme sahiptir. Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) sisteminin işleyişi ile ilgili beklenti, bu süreçten geçerek bir yükseköğretim programına yerleştirilen adayın, yerleştirilemeyen adaya göre daha başarılı olacağını tahminidir. Bu tahminin gerçekleşme derecesini ortaya koyabilmek için adayları, sınav sürecinden geçtikten sonra onların hepsini en çok istedikleri yükseköğretim programlarına yerleştirmek ve daha sonra onların yükseköğretime girişteki başarıları ile yükseköğretimdeki ders başarı not ortalamaları arasındaki ilişkiye bakmak gerekir. Ancak bunu test etmek birçok nedenle oldukça güçtür. Bu sebeple "ÖSS puanı yüksek olan öğrencilerin yükseköğretimdeki başarılarının, ÖSS puanı düşük olanlara göre daha yüksek olacağı" varsayılmaktadır (Aşkar, 1985). Vakıf üniversitesi olarak tanımlanan üniversitelere ÖSS ile yerleştirilen ücretli öğrenciler, diğer üniversitelere (devlet üniversiteleri) göre daha düşük puanla yerleştirilmektedir. Bu araştırmada yordana çalışılan değişken vakıf üniversitelerine yerleştirilen öğrencilerin (burslu-ücretli) yükseköğretimdeki akademik başarılarıdır. Yordama geçerliği çalışmalarında bir yöntem sorunu olarak ortaya çıkan ranj daralması bu araştırmada bir ölçüde azaltılmaya çalışılmıştır. ÖSS'in vakıf üniversitelerine yerleştirilen öğrencilerin (burslu-ücretli) akademik başarılarını yordama gücünü ortaya koyması ve yordama geçerliği çalışmasının diğer (devlet üniversiteleri) üniversitelere göre daha heterojen bir öğrenci grubuna sahip olan bir vakıf üniversitesi üzerinde ilk defa yapılmış olması açısından da araştırma önem kazanmaktadır.

Varsayımlar

Bu araştırmada, kullanılacak olan, öğrencilerin Akademik Başarı Not Ortalamaları (ABNO) hesaplanırken ilgili üniversitenin eğitim-öğretim yönetmeliğinin ilgili maddesine aynen uyularak hesaplandığı varsayılmıştır. Yükseköğretimdeki ders notlarının kayıtlara geçirilişi sırasında bir hata yapılmamıştır. Resmi kayıtlardan toplanan bilgiler doğrudur. Araştırmada ÖSS testlerinin yeterli güvenirlikte olduğu varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Türkiye'de toplam 24 vakıf üniversitesi mevcuttur. Bu araştırma için Bilkent Üniversitesinin seçilme nedeni; üniversitenin Ankara ilinde bulunması ve araştırmacının verilere maddi ve zaman açısından daha ekonomik olarak erişebileceği düşüncesinden dolayıdır. Bu araştırma 2001 yılında yapılan ÖSS sınavı ile Bilkent Üniversitesinin Elektrik-Elektronik, Endüstri, Bilgisayar Mühendisliği (ÖSS-SAY), İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler ve İşletme (ÖSS-EA) bölümlerine yerleştirilen öğrenciler ile sınırlıdır. Bu araştırmada 2001 yılının alınma nedeni, Bilkent üniversitesine kayıt yaptıran öğrencilerin yabancı dil yeterliliği bulunmayanların bir yıl hazırlık okuduktan sonra birinci sınıfa devam edebilecekleri ve araştırma için gerekli olan ölçüt (notların) 2002-2003 Eğitim-Öğretim yılı sonucunda elde edileceğindedir. Fakat Bilkent Üniversitesi Öğrenci İşleri Müdürlüğü'nden 2001 yılına ait istatistiksel bilgilere göre hazırlık sınıfını atlamak için yapılan sınavda başarılı olan öğrenci sayısının, hazırlık okuyacak olan öğrenci sayısından daha fazla olması nedeniyle araştırma 2001 yılında eğitim öğretime başlayan öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Bu araştırma, birinci sınıfında analizlere elverişli sayıda öğrencisi bulunan Bilkent üniversitesinin yukarıda belirtilen fakülte ve bölümleri üzerinde yapılmıştır. Yordayıcı-ölçüt ilişkilerinin olabildiğince büyük bir doğrulukla tahmin edilebilmesi için bu yola başvurulmuştur.

Ankara ilindeki diğer dört vakıf üniversitesi'nin ve Bilkent üniversitesinin bazı bölümlerinin çalışma grubuna dahil edilememesinin nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

1. Ufuk Üniversitesi'nin 2002-2003 öğretim yılında öğrenci almaya başlamasından dolayı,
2. Çankaya Üniversitesi'nin ÖSS-EA puanı ile öğrenci alan bölümlerine burslu öğrenci yerleştirilmediğinden, ÖSS-SÖZ puanla öğrenci alan bölümü olmadığından ve ÖSS-SAY puanla öğrenci alan bölümlerinde analizlere elverişli sayıda öğrenci bulunmadığından,
3. Atılım Üniversitesi'nin ÖSS-SAY, ÖSS-SÖZ ve ÖSS-EA puanı ile öğrenci alan bölümlerindeki burslu öğrenci sayısı çok az olduğundan,
4. Bilkent Üniversitesi'nin Fen Fakültesi tamamen burslu öğrenci aldığından, ÖSS-SÖZ ağırlıklı puanla öğrenci alan bölümlerindeki burslu öğrenci sayısının azlığından, Hukuk Fakültesinin 2002-2003 yılında eğitim öğretime başlaması, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesine ÖSS'vı puanının yanı sıra genel yetenek sınavının da yapılması nedeniyle,
5. Başkent Üniversitesin'de analizler için yeterli sayıda burslu öğrenci bulunmadığından,
6. Yukarıda adı geçen üniversitelere ÖSS-DİL puanı ile yerleştirilen burslu öğrenci sayısının analizleri yapabilecek sayıda olmamasından dolayı ÖSS-DİL puanı ile öğrenci alan bölümler araştırma kapsamına alınmamıştır.

Ayrıca araştırma fakülteler üzerinde yapılacağından Meslek Yüksek Okulları araştırma kapsamına alınmamıştır. Yapılan araştırmada dönemlik not uygulaması olan bölümler üzerinde çalışıldığından yıl usulü not uygulaması olan fakülteler çalışma grubu dışında kalmıştır. T.C. vatandaşı olmayan öğrenciler ÖSS'na tabi olmadığından çalışma grubuna alınmamıştır.

Tanımlar

Vakıf Üniversitesi: Anayasanın 130. maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 2.maddesinde gösterilen usul ve esaslara göre kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıfların gözetim ve denetimine tabi kurulan yükseköğretim kurumları ([http:// www.yok.gov.tr/hakkında/idari/vakif/vakif.15.03.2004](http://www.yok.gov.tr/hakkında/idari/vakif/vakif.15.03.2004)).

İlk Yarıyıl Akademik Başarı Not Ortalaması : Bir öğrencinin birinci sınıfta ilk dönem izlemiş olduğu akademik derslerdeki başarı ortalamasını ifade etmektedir.

Akademik Dersler : Öğrencilerin birinci sınıfta ilk dönem aldıkları Beden Eğitimi, Güzel Sanatlar dersleri dışında kalan dersler.

ÖSS-Sözel Puan : Bir adayın ÖSS'den aldığı SÖZEL ağırlıklı standart puanı.

ÖSS-Sayısal Puan : Bir adayın ÖSS'den aldığı SAYISAL ağırlıklı standart puanı.

ÖSS Eşit-Ağırlıklı Puan : Bir adayın ÖSS'den aldığı Eşit ağırlıklı standart puanı.

Kısaltmalar

Bu araştırma raporunda geçen belli başlı kısaltmalar aşağıda verilmiştir.

ABNO : Akademik Başarı Not Ortalaması

ÖSS : Öğrenci Seçme Sınavı

Y-ÖSS : ÖSS puanı ile yapılacak yerleştirmede, adayların ÖSS puanlarına ağırlıklı ortaöğretim başarı puanlarının belli bir ağırlıkta katılmasıyla elde edilen puan.

- ÖSYM** : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSYS : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi
ÖSS-SAY : Sayısal Ağırlıklı ÖSS Puanı
ÖSS-EA : Eşit Ağırlıklı ÖSS Puanı
ÖSS-SÖZ : Sözel Ağırlıklı ÖSS Puanı
ÖSS-DİL : Yabancı Dil Ağırlıklı ÖSS Puanı
AOBP : Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı
OBP : Ortaöğretim Başarı Puanı

BÖLÜM II

AKADEMİK BAŞARININ KESTİRİLMESİ İLE İLGİLİ YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR VE ÖĞRENCİ SEÇME VE YERLEŞTİRME SİSTEMİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

Öğrenci Seçme Sınavı'nın akademik başarıyı ne derece yordadığı, yükseköğretimdeki akademik başarının başka değişkenlerden etkilenip etkilenmediği bir çok araştırmacının merak konusu olmuş ve bu konuda hem yurtdışında hem de yurtçinde pek çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalardan konuyla ilgili olanlara ulaşılmaya çalışılmış, ulaşılmış olan araştırmalar aşağıda özetlenerek verilmiştir.

Yurt İçinde Yapılmış Olan Araştırmalar

Tan (1966), 1961-1962 öğretim yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi giriş sınavında üniversiteye alınan 177 öğrenci üzerinde bir araştırma yapmıştır (Fizik-Müh., Sosyal İlimler, İdari İlimler, Mimarlık Fak.) Bu araştırmada; 1.sınıf öğrencilerinin başarıları ile üniversiteye giriş puanları arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Elde edilen en yüksek korelasyon Fen Bilimleri testi-Fizik Bölümü 0.48, en düşük korelasyon ise Sosyal Bilimler Testi-İdari İlimler arasında bulunmuş (-0.16). Araştırmada, üniversiteye giriş sınavı sonuçları ile öğrencilerin 2, 3 ve 4. sınıflardaki ders başarıları arasındaki korelasyonların sınıf düzeyi yükseldikçe sifıra doğru yaklaştığı görülmüştür (ÜSYM, 1979).

Kendir ve Tuncer (1969), 1965-1966 ders yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine alınan öğrencilerin giriş sınavlarındaki başarıları ile fakültenin birinci sınıfındaki başarılarını istatistik tekniklerle karşılaştırmak suretiyle, giriş sınavlarının Hukuk fakültesine başarılı öğrenci seçmede ne ölçüde başarılı olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla öğrenciler giriş puanlarına göre 5 ayrı puan diliminde gruplandırılmışlardır. (370-384, 385-399,400-414, 415-429, 430-474) Birinci yıl yaz sınavlarında

sınıf geçenlerin oranı, en düşük puan grubunda en az (%1.32), en yüksek puan grubunda ise en fazladır (%6.86). Ancak giriş puanı arttıkça sınıf geçenlerin oranında istikrarlı bir artma görülmemiştir. Genel bir değerlendirmede üniversite giriş sınavı toplam puan arttıkça başarıda bariz bir artma görülmediği, ancak en yüksek puan almış öğrencilerin az bir başarı üstünlüğü gösterdikleri sonucu çıkmıştır. Araştırma sonucunda üniversite giriş sınavı testlerinden Zihin Kabiliyetleri Testinde alınan puanlarla Hukuk Fakültesinin birinci sınıfında elde edilen başarı puanı arasında bir paralellik tespit edilememiştir. Fen Bilimleri testi puanı ile başarı puanı arasında aynı yönde zayıf bir paralellik vardır. Sosyal Bilimler testi puanı ile başarı puanı arasında zayıf, fakat bir öncekinden biraz daha önemli bir paralellik bulunmuştur. Diğer bir değişle Giriş Sınavı puanları yüksek olan öğrencilerle, düşük olan öğrenciler aynı ölçüde başarılı olabilmektedir (Giriş Sınavı Toplam Puanı ile Başarı puanı arasında $r=0.13 \pm 0.05$).

Kendir (1968), yaptığı başka bir araştırmada; 1965-1966 ders yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne alınan 240 öğrencinin birinci sınıftaki sınıf geçme durumları, giriş sınavı puanları arasındaki ilişkiye bakmıştır. SBF alınan öğrencileri giriş puanlarına göre gruplamıştır (435-449, 450-469, 465-479, 480 ve fazla). SBF öğrencilerinin giriş sınav puanı yükseldikçe birinci yılda sınıf geçenlerin oranlarının istikrarlı bir şekilde arttığı görülmüştür. SBF araştırmasında birinci sınıftaki başarı puanı ile giriş sınavı toplam puanı arasındaki korelasyon katsayısı $r=0.24 \pm 0.06$ olarak bulunmuştur. Bu katsayı Kendir ve Tuncer'in yaptığı diğer bir araştırma olan Hukuk Fakültesi için bulunan $r=0.13 \pm 0.05$ katsayısından büyük olmakla beraber SBF'de de giriş sınavı puanı ile başarı puanı arasındaki paralelliğin çok zayıf olduğunu göstermektedir.

ÖSYM'nin yordama geçerliğinin belirlenmesi amacıyla yine 1976 yılında Canküyer tarafından regresyon analizi kullanılarak bir araştırma yapılmıştır. Canküyer (1976); 1965-1966 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Tıp, Veteriner ve Ziraat Fakülteleri öğrencilerinin üniversiteye giriş puanları ile bu Fakültelerin 1. sınıfındaki başarıları arasındaki korelasyonları regresyon analizi tekniği kullanarak incelemiştir. Araştırmada üniversiteye giriş sınavı

Fen ve Sosyal Bilimler testi ile bu fakültelerdeki öğrencilerin 1. sınıftaki başarıları arasında -0.06 ile 0.32 arasında değişen korelasyonlar olduğunu gözlemiştir. Söz konusu araştırmada kullanılan zihin kabiliyetleri testinin hiçbir yordayıcı güce sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (ÜSYM,1979).

ÜSYM'nin yordama geçerliği konusundaki en kapsamlı araştırma 1979 yılında Kozan ve Tezer'in Üniversitelerarası Seçme Sınavı'nın Geçerliği üzerine yapmış oldukları çalışmadır. Bu çalışma 1977 yılında 50 veya daha fazla öğrenci alan (39 yükseköğretim kurumu) yükseköğretim programlarına giren öğrencilerin değişik ağırlıklı ÜSS puanları ile üniversitedeki başarı arasındaki korelasyonları ortaya çıkarmak için yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda; Üniversitelerarası Seçme Sınavları'nın yükseköğretim programlarındaki başarıyı yordamadaki geçerliği yükseköğretim programlarına göre değişmektedir. Fen ağırlıklı puanla öğrenci alan programlarda ortalama ÜSS puanı arttıkça geçerlilikten söz etme olanağı vardır. Bu bulgu iki ayrı şekilde açıklanabilir, bunlardan bir tanesi ranj daralmasıdır. Yüksek puan dilimlerinde ÜSS'nin seçme gücü yükselmekte hata ranjı daralmaktadır. Puan düştükçe, hata ranjı büyümekte ve seçme gücü de düşmektedir. O halde, göreceli olarak, düşük puanla öğrenci alan programlarda yapılan analizlerde ÜSS puanlarındaki hatanın artması sonucu ÜSS'nin ders başarısını yordama gücünün düşmesi doğaldır. ÜSYM'nin 1979 yılında yaptığı bu çalışmada, genellikle giriş puanı yüksek olan Yüksek Öğretim Programlarında, özellikle de büyük şehir üniversiteleri tıp fakültelerinde ÜSS'nin geçerliğinden söz edilebilir. Öte yandan bu araştırmada, göreceli olarak, düşük puanla öğrenci alan programlarda bu geçerliğin bulunmaması, üzerinde önemle durulması gereken bir sorundur (ÜSYM,1979).

Aşkar (1985), Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının yordama geçerliliğini belirlemek amacıyla Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSYS) içindeki test veya alt test puanlarından her biri ile bu test veya alt testlerle ilgili ortaöğretimdeki derslerin devamı sayılabilecek birinci sınıf dersinden alınan not arasındaki bağıntının biçimini, polinomlarla çoklu regresyon analizi kullanarak incelemiştir. Araştırmasını dört değişik

üniversitenin farklı bölümlerinde okuyan 3829 öğrenci üzerinde yapmıştır. Ayrıca yüksek öğretimdeki birinci sınıf not ortalamasını ÖSYS test veya alt test puanlarıyla yordamaya çalışmış, bu amaçla kullanılabilecek en güçlü yordama bağıntısını belirlemek için aşamalı çoklu regresyon analizinden yararlanmıştır. İkinci aşama Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) testlerinin birinci aşama Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) testlerine oranla üniversitedeki akademik başarıyı daha iyi yordadığını fakat geçerlik katsayılarının düşük olduğunu belirtmiştir. Birinci aşamanın amacı ikinci aşamaya katılacak öğrencileri seçmek, ikinci aşamanın amacı ise yükseköğretim programlarına öğrenci seçmek ve yerleştirmektir. Bu durum göz önünde tutulduğunda, Aşkar'ın elde ettiği sonuç beklentiye uygundur. Ayrıca araştırma sonucunda, matematik, fizik, kimya ve yabancı dil test veya alt testlerinin diğer alt testlere göre (Türkçe, tarih, psikoloji-sosyoloji) daha yordayıcı olması bu test veya alt testlerle yoklanan davranışların, yükseköğretim programlarındaki öğrenmeler için ön şart olma niteliğinin daha belirgin olduğuna işaret etmektedir (Aşkar, 1985)

Oral (1985), 1984-1985 öğretim yılında, Ankara'dan seçtiği beş genel liseden mezun olarak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na katılmış öğrencilerin, lise başarı ölçülerine yansıyan zihinsel faktörler ile yüksek öğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sınavında yoklanan zihinsel faktörler arasındaki ilişkiye bakmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, lise başarı ölçüleriyle, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı puanları arasında ikisi için de doğru olmak üzere, bu ölçülerde yansıyan zihinsel faktörlerin önemli sayılabilecek bir ölçüde kararlılık gösterdiğini; ancak ÖSYS'nin temel amacı olan yükseköğretimdeki başarıyı yordama gücünün de araştırılması gerektiğini, bu araştırma bulgularının böyle geçerlik araştırmalarından elde edilecek bulgularla birlikte ele alınması gerektiğini belirtmiştir.

Özdoğan (1988), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu'na alınan öğrencilerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSYS) puanları ile ortaöğretim başarılarının yükseköğretim birinci yıl sonu akademik başarıyı yordama gücü ile öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim programına göre Sosyal Hizmetler Yüksekokulu'ndaki akademik başarıları

arasında fark olup olmadığını araştırmıştır. Ortaöğretim psikoloji dersi başarısı ile eşit ağırlıklı ÖYS puanı arasında manidar bir ilişkinin bulunduğu, diğer ortaöğretim ders başarıları arasında manidar bir ilişkinin bulunmadığı; ÖYS eşit ağırlıklı puanlar ile birinci sınıf dersler arasında manidar ilişkiler verdiği ve eşit ağırlıklı ÖYS puanının yüksekokul birinci sınıf dersleri için oldukça güçlü bir yordayıcı olduğu; lise son sınıftaki ders başarıları ile yüksekokul birinci sınıf güz yarıyıl programında yer alan derslerin ortalamaları ile lise son sınıftaki “felsefe grubu” ve “sosyal bilimler” derslerine ait not ortalamaları arasında 0.05 düzeyinde manidar bir farkın bulunmadığı; farklı ortaöğretim kurumlarından gelen öğrenciler arasında yüksekokuldaki başarıları yönünden farklılığın bulunmadığı görülmüştür.

Ersoy (1989), 1986 yılı Öğrenci Yerleştirme Sınavı ile Hacettepe Üniversitesi Matematik Bölümüne yerleştirilen öğrencilerin, ÖYS Matematik-Fen ağırlıklı puanlarının 1986-1987 öğretim yılı ilk yarıyıl başarı ortalamalarını ne ölçüde yordadığını ve ilk yarıyıl akademik başarılarının cinsiyet, tercih sırası ve mezun oldukları ortaöğretim türü gibi faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmıştır. Araştırmasında manidarlık derecesi olarak 0.05 düzeyini almıştır. Araştırma sonucunda, 1986 yılı ÖYS Matematik Fen ağırlıklı puanlarının, öğrencilerin ilk yarıyıl başarısını yordamadaki gücünün zayıf olduğu, öğrencilerin ilk yarıyıl akademik başarı ortalamalarının cinsiyete, mezun oldukları ortaöğretim kurumuna ve tercih sırasına göre fark göstermediği, öğrencilerin lise son sınıftaki matematik dersi başarılarının, matematik bölümü ilk yarıyıl başarısını yordamada güçlü olduğu, öğrencilerin lise son sınıftaki fen dersi başarılarının ise, matematik bölümü ilk yarıyıl başarısını yordama da zayıf olduğu ve öğrencilerin ÖYS matematik fen ağırlıklı puanları ile lise son sınıftaki matematik ve fen derslerindeki başarı arasındaki ilişkinin beklenen düzeyde olmadığı saptanmıştır.

Tavşancıl (1989), Lise Tür ve Kolunun; Yükseköğretimde Akademik Başarıya etkisi konusunda yaptığı araştırmada, 1984-1985 öğretim yılında Ankara Üniversitesinde sosyal, sağlık, teknik ve temel bilimler alanlarına yerleştirilen öğrencileri araştırma kapsamına almıştır. Varyans analizi

sonucunda Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması bölümünde, modern fen programları dil-edebiyat kolu ve klasik fen programı fen kolu mezunu öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki fark 0.01 düzeyinde manidar bulunmuştur. LNO (Lise Not Ortalamaları) ve ÖYSP (Öğrenci Yerleştirme Sınavı Puanı) kontrol edilerek yapılan tekli ve bu iki değişken birlikte kontrol edilerek yapılan çoklu kovaryans analizlerinde bu durum değişmemiş, yine hesaplanan F değeri 0.01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında da klasik fen programı fen kolu mezunu öğrencilerinin modern fen programı dil-edebiyat kolu mezunu öğrencilerden daha başarılı olduğu saptanmıştır. Sosyal bilimler alanında, varyans, tekli ve çoklu kovaryans analizi yapılan karşılaştırmalarda Eğitim Yönetimi ve Planlaması bölümü dışında lise tür ve koluna göre öğrencilerin akademik başarıları arasında manidar bir fark bulunamamıştır. Sağlık bilimleri alanında araştırma kapsamına giren Veteriner Fakültesinde, modern fen programı matematik ve tabii bilimler kolları ile klasik fen programı fen kolundan mezun öğrenciler arasında yapılan karşılaştırmalarda da bu üç grubun akademik başarıları arasında manidar bir fark olmadığı saptanmıştır. Sonuç olarak, Eğitim Yönetimi ve Planlaması bölümü dışında öğrencilerin mezun oldukları lise tür ve koluna göre akademik başarı arasında manidar bir fark bulunamamıştır.

Tezbaşaran (1991), araştırmasında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav Sisteminde 1987 yılında yapılan değişikliklerin sınavın geçerliğini artırma yönündeki amaçlarını ne ölçüde gerçekleştirdiğini belirlemeye çalışmış, bu amaçla 1987 öncesindeki iki aşamalı sınav uygulaması ile 1987 öncesi ve sonrası sınav uygulamalarında kullanılan testleri çeşitli psikometrik özellikleri bakımından karşılaştırmıştır. Testlerin psikometrik özelliklerine ilişkin incelemeler 1983-1989 yılları arasında öğrenci yerleştirme sınavlarında uygulanan testleri kapsamıştır. Testlerdeki soru sayıları bu yıllar arasında öğrenci yerleştirme sınavlarında uygulanan testler incelenerek saptanmıştır. Testlerin yordayıcılığına ilişkin analizlerde Adımsal (stepwise) Çoklu Regrasyon Analizi Tekniği'nden yararlanılmıştır. Bu çalışmada, 1987 öncesi ve sonrasında ÖYS testlerinin, madde gücü bakımından, seçme amaçlarına uygun olduğu görülmüştür. ÖYS Türkçe ve "sosyal bilimler"

testleri seçme amaçlarına hizmet etme açısından beklenen düzeyde bulunmamasına karşılık, madde güçlüğü bakımından yıldan yıla manidar bir fark görülmemiş; ÖYS “fen bilimleri” ve “matematik” testleri, beklenen düzeyin alt sınırında bulunurken madde güçlüğü bakımından yıldan yıla manidar bir fark görülmüştür. Araştırma sonucunda, 1987 öncesi ve sonrası da ÖYS testlerinin güvenirlik katsayıları oldukça yüksek bulunmuş, ÖYS testlerinin madde ayrıcalığı bakımından yıldan yıla manidar bir fark görülmüştür. Ayrıca 1987 ve sonrasında, öncesine göre beklendiği gibi, adayların ÖSS’de başarılı olduğu alanda tutarlı olarak tercihte bulunmaya başladıkları ve adayların yerleştikleri programlarda kalmaları yönündeki değişimin beklendiği gibi gerçekleşmediği gözlenmiştir.

Karakaş (1998), Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (EÖD) Anabilim Dalı’nda 1993-1994, 1994-1995, 1995-1996 ve 1996-1997 öğretim yıllarında eğitim gören öğrencilerin ortaöğretim okullarındaki ders başarıları, ÖYS puanları ve yükseköğretimdeki akademik başarıları arasındaki ilişkiye baktığı araştırmasında; sadece öğrencilerin ortaöğretimdeki her döneme ilişkin Türk Dili ve Edebiyatı dersindeki başarıları ile Yükseköğretimdeki Türk Dili I ve Türk Dili II derslerine ilişkin başarıları arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayısı ($r=0.40$) 0.05 manidarlık düzeyinde manidar bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, EÖD Anabilim Dalı’ndaki başarıyı ÖYS TM puan türünün yordama gücünün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Karakaş yapmış olduğu araştırma sonucunda sadece bir ders haricinde manidar sonuçlar bulamamış olmasının ranj daralmasından kaynaklanabileceğini belirterek, ranj daralmasının dikkate alındığı araştırmaların yapılmasını önermiştir.

Erdoğdu (1999), Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında kullanılan testlerin Yordama Geçerliliğine ilişkin yaptığı araştırmada, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinin dört ayrı bölümünden 1996-1997 öğretim yılı sonunda mezun olanların ÖSS ve ÖYS puanları ile üniversitedeki başarıları arasındaki ilişkiye bakmıştır. Araştırma sonucunda, mezunların ÖSS-SÖZ, ÖSS-SAY ve ÖSS-EA puanları ile birinci sınıf Akademik Başarı Not Ortalaması (ABNO) arasındaki ilişkiler, ÖSS-SÖZ birinci sınıf ABNO tüm

bölümler için manidar değil. Mezunların ÖSS-SAY puanları ile birinci sınıf ABNO arasındaki ilişki sadece bir bölümde manidar çıkmış. Mezunların ÖSS-EA puanları ile birinci sınıf ABNO ilişkiye bakıldığında bu ilişki sadece bir bölümde (Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü) ($r=0.27$) manidar bulunmuş, diğer bölümler için saptanan ilişkiler manidar bulunamamıştır. Erdoğan (1999), ÖSS ve ÖYS puanları ile başarı ortalamaları arasındaki ilişkinin düşük düzeyde çıkma nedenlerinden birinin de üzerinde araştırma yapılan öğrenci grubunun homojen ve ranjin dar olmasından kaynaklanabileceğini belirtmektedir.

Ortaöğretim ve yükseköğretim programlarına öğrenci seçme ve yerleştirme amacıyla kullanılmış olan sınavların yordama gücü üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmış, hemen hemen tümünde, giriş sınavları ile ortaöğretim ve yükseköğretimdeki öğrencilerin başarıları arasındaki ilişkilere bakılmış ve beklenen ölçüde yüksek ilişkiler bulunamamıştır.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Yurt dışında da uygulanan farklı sınavların yordama geçerlikleri araştırılmış ve sınavların yordama geçerlikleri ile ilgili farklı korelasyonlar elde edilmiştir. Ulaşılmış olan araştırmalar aşağıda özetlenmiştir.

Fisherman (1957), Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan Üniversite Giriş Sınavı Kurulu (College Examination Board) test puanları ile üniversitedeki ilgili derslerde alınan notlar arasında ortancası 0.44 olan ve 0.28 ile 0.75 arasında değişen korelasyonlar bulmuştur (Aktaran, Kozan ve Tezer, 1979)

Chissom ve Lanier (1973), lise başarı notlarını ve akademik yetenek testi puanlarını kullanarak üniversite birinci sınıftaki başarı ortalamasının yordanması konulu çalışmasında, Georgia Southern College'ın birinci sınıfına devam eden 669 öğrencinin Yetenek Testinden aldıkları Sözel puanlar (SAT-Verbal Scores) ile üniversitedeki başarı ortalamaları, Yetenek testinden aldıkları Matematik puanlarla (SAT-Mathematics Scores) üniversitedeki

başarı ortalamaları ile lisedeki başarı ortalamaları arasında pozitif ilişkilerin olabileceği hipotezi benimsenmiştir. Araştırma sonucunda, üniversitedeki başarı not ortalaması (birinci sınıf ilk sömestir sonundaki başarı not ortalaması), Yetenek Testi-Sözel, Yetenek Testi-Matematik puanları ve Lise başarı not ortalaması arasında 0.37 ile 0.46 değerleri arasında değişen korelasyonların hepsi 0.01 düzeyinde manidar bulunmuştur (Yetenek testi-Sözel ile Üniversite başarı not ortalaması $r=0.37$, Yetenek testi-Matematik ile Üniversite başarı not ortalaması arasındaki ilişki $r=0.39$, lise başarı not ortalaması ile üniversite başarı not ortalaması arasındaki ilişki $r=0.46$).

Zelzenik, Hojat ve Veloski (1987), tıp fakültesine giriş için yapılan öğrenci seçme ve yerleştirme sınavının yordama geçerliliğini araştırmışlardır. Araştırma iki öğrenci grubu üzerinde yürütülmüştür. Birinci grup, 1964-1977 yılları arasında Thomas Jefferson Üniversitesi Jefferson Tıp Fakültesine yerleşen 1859 öğrenciden, ikinci grup ise 1978-1982 yıllarında üniversiteye yerleşen 999 öğrenciden oluşmaktadır. Birinci gruba Medical College Admission Testi'nin (MCAT) eski formunu, ikinci gruba MCAT'ın yeni formunu alarak seçme ve yerleştirme sınavını kazanarak yerleşen öğrencilerin bu testlerden aldıkları puanlar ile adı geçen on okuldaki akademik başarıları arasında nasıl bir ilişkinin olduğunu belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. MCAT'ın eski formu ve MCAT'ın yeni formu ile fen problemleri alt testlerinin tıp eğitimindeki akademik başarının yordayıcıları olduğu çıkmıştır. Sonuçta, korelasyon değerlerinin yüksek olduğu ve okullara göre farklılık gösterdiği görülmüştür.

Morgan (1990), Scholastic Aptitude Testi'nin (SAT) yordama geçerliği çalışmasında, SAT puanları ile 1978, 1981 ve 1985 yıllarında üniversiteye yerleştirilen toplam 198 öğrencinin üniversite birinci sınıf başarı düzeyleri ve Admission Testing Program (ATP) test puanları ilişkilendirilmiştir. SAT puanları ile birinci sınıf başarı puanları, öğrencilerin cinsiyetlerine, etnik gruplarına, tercihlerine ve SAT puan düzeylerine göre analiz edilmiş, dört başarı testinin üçünün SAT puanları arasındaki korelasyonlar düşük bulunmuştur. Üniversiteye 1978 yılında yerleşen öğrencilerin 1985 yılında

yerleşen öğrencilere oranla SAT puanları ile üniversite birinci sınıf başarı düzeyleri arasında güçlü bir ilişkiye sahip olduğu görülmüştür.

Graham (1991), iş idaresi yüksek lisans programında okuyan öğrencilerin başarıları ile programa giriş kriterleri arasındaki korelasyonu ortaya koymayı amaçladığı çalışmasında 1989 yılından itibaren 203 yüksek lisans öğrencisini örneklemine almıştır. Her grupta 50 öğrenci olacak şekilde 203 öğrenciden random olarak seçilmiş iki ayrı grup oluşturulmuştur. Birinci grubu Yüksek Lisans İşletme Giriş Testi (GMAT); ikinci gruba Miller Analogies Testi (MAT) uygulanmıştır. Graham bu çalışmasında, ortak kullanılan standart testlerden GMAT ve MAT'ın yordama geçerliğini değerlendirmiştir. İş idaresi yüksek lisans programındaki öğrencilerin yüksek lisans başarı ortalamalarının tahmininde dönem içerisindeki yetenekleri, diğer seçme kriterleri, nitelik ve nicelik olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın bağımlı değişkeni olarak, MBA programını kazanan öğrencilerin yüksek lisans not ortalamaları (GGPA) alınmıştır. MBA programındaki GGPA başarısını yordamak için 10 bağımsız değişken kullanılmıştır. Bunlar; programda alınan dönem notları, lisan akademik ortalaması (UGPA), öğrencinin yaşı, etnik statü, cinsiyet, medeni durumu GMAT puanı MAT puanı, yüksek lisansa giriş ve lisansı bitirdiği yıl arasında geçen yıllar ve lisans derecesi. Araştırmanın istatistiksel analizinde yordayıcı değişkenlerin her biri için ikili linear regresyon analizi uygulanmıştır. Yordayıcı değişkenler ve GGPA arasındaki korelasyon katsayılarını bulmak için uygulanan GMAT'nin GGPA ile diğer 8 değişkenin her birinden çok daha yüksek korelasyon katsayısına sahip olduğu ortaya çıkarılmıştır. ($r=0.41$) UGPA puanı 0.05 düzeyinde manidar bulunmazken, Paolillo (1982) lisans GPA puanının (UGPA), GMAT puanından daha yüksek bir korelasyona sahip olduğunu ortaya koymuştur. Graham'ın yapmış olduğu bu çalışma lisans GPA ile lisansüstü GPA arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bulunan ilişki GMAT örnekleme için manidar değildir. Miller Analogies Test (MAT) kullanıldığında, etnik köken ve lisans GPA'nın her ikisinde manidar olduğu ortaya konmuştur. Bu araştırmanın bulguları, öğrencilerin niteliksel potansiyellerinin ölçülmesi için önemli sonuçlar sağlamıştır. Bundan sonraki araştırmalarda mezun durumdaki öğrencilerin iş başarılarının

yordanmasına yönelik, bağımsız değişkenlerle öğrencilerin iş başarıları arasındaki korelasyona bakılması önerilmektedir.

House ve Keeley (1997), Amerikalı Kızılderili öğrencilerin Amerika Üniversite Testi'nden (ACT) elde ettikleri puanın yordama geçerliğini araştırmıştır. Örneklem, üniversiteye yeni başlamış 77 erkek ve 71 bayan olmak üzere toplam 148 Amerikalı Kızılderili öğrenciden oluşmaktadır. Yordayıcı olarak, bu öğrencilerin ACT değerlendirme testinden elde ettikleri puanlar kullanılmıştır. Yordanan olarak ise, öğrencilerin üniversitedeki genel not ortalamaları alınmıştır. Bütün örneklem için ACT eşit ağırlıklı puan öğrencilerin genel not ortalaması ile bayan öğrencilerin genel not ortalaması arasında manidar bir ilişki vermiştir. Araştırmada, Amerikalı Kızılderili öğrencilerin ACT testinden elde ettikleri puanların daha sonraki üniversite akademik başarıları hakkında manidar bir yordama işleminin olduğu görülmüştür.

Yurt dışında yapılmış olan yordama geçerliği çalışmalarına bakıldığında yurt içinde yapılan çalışmalara oranla elde edilen korelasyon katsayılarının daha yüksek oldukları görülmekte. Chissom ve Lanier (1973)'in yapmış oldukları çalışmada 0.37 ile 0.46 arasında değişen korelasyonlar elde edilmiş, en yüksek korelasyon katsayısı lise ders başarı not ortalaması ile Üniversite ders başarı not ortalaması arasında elde edilmiştir (0.46). Lisedeki ders başarı ortalaması ile üniversite ders başarı ortalaması arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur.

Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sistemi Hakkında Genel Bilgi

Cumhuriyetin ilanından itibaren yükseköğretim kurumlarına öğrenci kayıt etmede değişik yaklaşımlardan yararlanılmıştır. Seçme işlemlerinin niteliği açısından bu yaklaşımları iki dönemde incelemek mümkündür. İlki, 1923-1974 yıllarını kapsayan dönemde Milli Eğitim Bakanlığının yapmış olduğu uygulamalar ile yükseköğretim kurumlarının bağımsız olarak öğrenci seçimiyle ilgili uygulamalarını içermektedir. İkincisi ise, 1974'ten günümüze yükseköğretime öğrenci seçimiyle ilgili sınavların merkezi olması ve tüm

işlemlerin ilk adıyla ÜSYM (daha sonra ÖSYM adını almıştır) tarafından organize edilmesidir (Gürbüzürk, 1999).

Türkiye’de yükseköğretime öğrenci seçme işlemi, 1925 yılında kurulan ilk Hukuk Mektebi’nden, (bugünkü Ankara Üniversitesine bağlı Hukuk Fakültesi) hatta kökleri çok eskilere dayanan ancak 1919 yılında bilimsel ve kısmen yönetsel özerkliğe kavuşan İstanbul Darülfünun’un kuruluşundan günümüze kadar, anlayış olarak çok fazla da değişmeyen belirli bir yapı üzerinde gelişerek gelmiştir (Kutlu, 2003).

Türkiye’de 1926-1935 yılları arasında, lisedeki tüm derslerden sözlü olarak yapılan sınavı başarıları hem lise mezunu sayılıyor ve hem de istediği yükseköğretim kurumuna başvuru hakkını kazanıyordu. Lise Bitirme Sınavı ve Devlet Olgunluk Sınavı adını taşıyan ikili sınav sistemi 1936-1954 yılları arasında uygulanmıştır. Lise Bitirme Sınavına katılıp başarılı olan öğrenciler lise mezunu oluyor; ancak yükseköğretime geçmek isteyenlerin Devlet Olgunluk Sınavına da girmeleri gerekiyordu. Bu nedenle Lise Bitirme Sınavı bir tür “eleme”, Devlet Olgunluk Sınavı ise “üniversiteye giriş” niteliği taşıyordu. Yükseköğretime geçmek için girilmesi zorunlu olan Devlet Olgunluk Sınavı yılda iki defa Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen klasik türde yazılı bir sınavdı. Uygulanan bu iki sınav 1955 yılında birleştirilerek tek bir sınav haline getirilmiş ve “Devlet Lise Sınavı” adı altında 1968’e kadar sürdürülmüştür (Dökmen, 1992). Türkiye’de 1955 yılında uygulanmaya başlayan Devlet Lise Sınavı, ilk üç yıl Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu süre içindeki uygulamalarda, 1953 yılında Amerikalı eğitim uzmanlarından Prof. Kvaraceus ve Dr. Prescott’un girişimi ile eğitimde kullanılacak ölçme araçlarını geliştirmek üzere Talim ve Terbiye Dairesine bağlı olarak kurulan “Test ve Araştırma Bürosu”nun önemli katkıları olmuştur (Gürbüzürk, 1999).

Test ve Araştırma Bürosunun kuruluş kararında amacın “Psikolojik testler hazırlamak, bu testleri hazırlayacak, uygulayacak ve işleyecek personel yetiştirmek, test çalışmaları ile ilgili inceleme, araştırmalar ve yayın yapmak” olarak ifade edilmiştir. Büro, faaliyetlerini daha çok Anadolu Liseleri,

Fen Lisesi, Yatılı okullar, Eğitim Enstitüleri ve Üniversiteler gibi kurumların giriş sınavlarını yapmada yoğunlaştığı için, daha çok “genel yetenek” ve “genel başarı” testleri hazırlamıştır. Test ve Araştırma Bürosu, 1950’li yılların sonları ile 1960’lı yılların başında objektif testlerle bazı üniversitelerin giriş sınavlarını da yapmıştır. (Özgüven, 1994).

Türkiye’de merkezi sistem iki aşamada gerçekleşmiştir. İlki, her bir üniversitenin kendi içinde merkezi seçme sistemi oluşturması, ikincisi ise tüm üniversitelerin bir araya gelip tek bir seçme sistemi oluşturmalarıdır. Kendi içinde merkezi seçme sınavı uygulamasına bazı üniversiteler 1960 öncesinde başlamışlardır. Bunlar arasında İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi sayılabilir. Ankara Üniversitesinde merkezi sisteme geçiş 1960’dan sonra başlamış ve bu çerçevede Üniversite Senatosu 21.11.1961 tarihli kararıyla, üniversitenin bütün fakültelerini içine alacak bir merkezi sistemle ilgili önerilerde bulunmak üzere bir komisyon kurulmuştur. Komisyonun hazırladığı raporda hem Ankara Üniversitesinin bütün fakültelerini kapsayacak hem de başka yükseköğretim kurumlarının katılımlarına açık tutulacak bir merkezi sistem önerilmiştir (Dökmen, 1992).

Merkezi sistemin ortaya çıkışıyla ilgili gelişmeler Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde başlamıştır. Merkezi sınavı öneren ilk kişi, 1960’lı yıllarda Prof. Dr. Cemal Mihçioğlu’dur (Kutlu, 2003). Türkiye’de 1956 yılına kadar İstanbul Teknik Üniversitesi ve Siyasal Bilgiler Fakültesi gibi birkaç istisna dışında Yükseköğretim kurumlarına girişte yazılı seçme sınavı uygulanmamıştır. Dolayısıyla merkezi seçme sınavı öncelikle Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesine öğrenci alımında yapılmıştır. Bu merkezi sistem 1962-1964 yılları arasında iki öğretim dönemi boyunca Ankara Üniversitesi bünyesi içinde uygulanmıştır. Uygulanan yeni sistem Üniversitelerarası kurulda görüşülmüş ve “Üniversitelerarası Kayıt ve Giriş İmtihanı Yönetmeliği” 1963 yılında kabul edilmiştir (Özgüven, 1972).

Üniversitelerarası giriş sınavının merkezi sistemle hangi üniversite tarafından yapılacağı, Üniversitelerarası Kurul tarafından iki yılda bir karara

bağlanmış ve bu doğrultuda 1964'ten başlayarak ilk iki yıl Ankara Üniversitesi; 1966-1973 yılları arasında ise İstanbul üniversitesince hazırlanıp uygulanmıştır. Türkiye'de 1964-1973 yılları arasında uygulanan merkezi sistem, günün şartlarında üniversitelere giriş sorununa etkili bir çözüm olmuş, fakat gerçek anlamda merkezilik özelliği taşımadığı için söz konusu yıllar arasındaki uygulamaları "kısmi merkezi" sınav olarak değerlendirmenin daha doğru olacağı; zira uygulanan sınav sisteminde merkezi bir sistemde bulunması gereken özelliklerin yeterince temsil edilmediği ileri sürülmüştür. Söz konusu yıllar arasında yapılan sınavların daha sistemli ve daha rasyonel yapılabilmesi için, üniversiteler arası kurul üniversite giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı üniversiteler kanununun 52.maddesine dayanarak 22 kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM) kurulmuştur. Amacı yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme olan bu kurum 1981 yılında Yükseköğretim Kuruluna bağlanarak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adını almıştır (Dökmen, 1992).

ÖSYM, 1981 yılından itibaren daha önce aldığı kararları uygulamaya başlamış ve merkezi sınavı iki aşamalı olarak yürütmeye başlamıştır. Sınavın ilk aşamasını Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS), ikinci aşamasını ise Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) oluşturmuştur. (ÖSYM,1986).

Değişikliğin Dayanakları ve Gerekçesi;

- 1974 yılından 1981 yılına kadar sınava giren aday sayısında büyük artışlar olması;
- Türkiye'de ortaöğretim kurumlarının, izledikleri müfredat programlarının farklı olması ve bir sınavla farklı eğitim görmüş adayların bilgi ve yeteneklerinin tek sınavla ölçülmesinin olanaksız olması;
- Üniversiteye giriş kararının bir sınavın sonucuna göre verilmesinin sakıncalı olması

- Genel Yetenek Testi'nde sorulan soruların çözüm yollarının deşifre olması merkezi sınavın hem testlerinde hem de uygulama koşullarında bazı iyileştirmeler yapılmasını gerekli kılmış, bu vb. gerekçelerle sınavın iki aşamaya çıkarılmasına karar verilmiştir (Kutlu,2003).

Özetle; 1981-1986 yılları arasındaki iki aşamalı sınav sisteminin birinci basamağında belirli bir puan alanlar ikinci basamağa alınmış, ikinci basamakta elde ettikleri puan ve tercihlerine göre yükseköğretim programlarına yerleştirilmişlerdir. Bu nedenle, sınavın ilk basamağı "seçme"; ikinci basamağı ise "seçme ve yerleştirme" amacını taşıyordu.

ÖSS ve ÖYS 1987 yılından başlayarak iki ayrı sınav haline getirilmiştir. Daha önce birinci basamağı oluşturan ÖSS sonucunda bir yükseköğretim programına yerleştirme söz konusu değilken, 1987'deki bu değişiklikle ÖSS sonuçları yalnızca seçme amacıyla değil, aynı zamanda bir kısım yükseköğretim programlarına yerleştirme amacıyla da kullanılmıştır. Bu değişikliğin doğal bir sonucu olarak, yükseköğretim programları öğrenci alımı yönünden ikiye ayrılmış; birinci grupta yer alanlar ÖSS sonuçlarına göre, ikinci grupta yer alanlar ise ÖYS sonuçlarına göre almışlardır. Her iki sınavın da yerleştirme amacıyla kullanılmasından dolayı, adaylar iki grup programın birisinden en fazla 18 tercih yaptıktan sonra, diğer programdan da 6 tercih yaparak toplam tercih sayısı 24 ile sınırlandırılmıştır ÖSS sonucunda, ÖSS-SÖZ (sözel ağırlıklı ÖSS puanı), ÖSS-SAY (sayısal ağırlıklı ÖSS puanı) ve ÖSS-EA (eşit ağırlıklı ÖSS puanı) olmak üzere 3 tür puan hesaplanmıştır. Ancak, ÖSS'yi kazanmak için bu puanların herhangi birinden 105 ve üzeri almak yeterli görülmüştür. ÖYS ile ilgili olarak 1987'de yapılan en önemli değişiklik, bu sınavın farklı yükseköğretim programlarına göre yeniden düzenlenmesidir. Bu değişiklik, özellikle yerleştirileceği yükseköğretim programında başarılı olma olasılığı yüksek olan adayları seçme ve yerleştirme çabalarının bir ürünüdür. Bu amaçla, ÖYS sonuçlarına göre öğrenci alan yükseköğretim programları yerleştirmede kullanılan puanlar ile bunların hesaplanmasına yarayacak testlere göre 3 grupta toplanmıştır.

ÖYS'ye giren bir adayın tercih listesinde bulunan yükseköğretim programları hangi grupta bulunuyorsa, sadece o grup için gerekli olan testleri cevaplaması gerekmekte ve böylelikle, hesaplanacak olan ağırlıklı puanlar da söz konusu tercihlerle ilgili olmaktadır. Böylesi bir uygulamanın adaylara sağlayacağı en önemli katkı, gireceği sınavda verilen süreyi yalnızca tercihleri ile ilgili testlerde yer alan sorulara ayırmasıdır (ÖSYM, 1998).

ÖSYS'ye başvuran öğrencilerin testlere verdikleri cevaplara göre puanlarının hesaplanmasında önemli bir katkı da Ortaöğretim Başarı Puanı Ortalamasıyla sağlanmıştır. Ancak Ortaöğretim Başarı Puanı uygulaması 1982 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Bu uygulamada adayların mezun oldukları okullardaki öğrencilerin başarı ortalamaları ve standart sapmaları göz önüne alınmıştır. Sonuçta elde edilen herhangi bir adaya ait Ortaöğretim başarı puanı belli bir katsayı ile çarpıldıktan sonra yerleştirilme durumuna göre ÖSS veya ÖYS puanlarına eklenmiştir.

Yükseköğretime geçiş süreci ile ilgili olarak 1999'da önemli değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu yıldan itibaren Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından geçmiş yıllardaki uygulamalara bazı temel değişiklikler getirilmiştir. Bu değişiklikler şunlardır:

- a. İki basamaklı sınav sistemi tek basamaklı sınav durumuna getirilmiştir. Merkezi sistemle yapılan sınav tek basamak haline getirilmiş ve Yükseköğretime Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) adı verilmiştir. Bu amaçla, öncelikli olarak seçme ve yerleştirme için tek basamaklı bir sınavla adayların yükseköğretim için gerekli potansiyele sahip olup olmadıklarına ilişkin soruların yöneltilmesi kararlaştırılmıştır.
- b. Sisteme uzun zamandır katkıda bulunan Ortaöğretim Başarı Puanı (OÖBP) ağırlıklandırılmıştır. Bu yöntemle ilgili olarak, herhangi bir aday için hesaplanmış ortaöğretim başarı puanı ortaöğretim kurumlarının ilgili yıldaki ÖSS puan ortalamalarına göre ağırlıklandırılmıştır.

- c. Meslek liselerinden gelen öğrencilere kendi alanlarıyla ilgili tercihlerine yansıtılan ek katsayı uygulaması, lise alan/kolları için de yaygınlaştırılmıştır.
- d. Adayların tercihlerini, sınav sonuç belgesi ellerine ulaştıktan sonra yapmaları sağlanmıştır.
- e. Önceki yıllarda iki basamaklı olarak yapılan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının ikinci basamağı içinde yer alan yabancı dil ile ilgili bölüm, 1999 yılından itibaren "yabancı dil sınavı" (YDS) adıyla ÖSS'den ayrı yapılacak bağımsız bir sınav haline getirilmiştir ([http://www.yok/ eğitim/raporlar/raporlar.10.03.2004](http://www.yok/egitim/raporlar/raporlar.10.03.2004)).

Yapılan bu değişikliklere birtakım olumsuz eleştiriler getirilmiştir. Getirilen eleştiriler aşağıda sıralanmıştır (Kutlu,2003).

- a. Sistemle ilgili değişikliklerin araştırmalara dayandırılmamış olması,
- b. 1981 yılında tek aşamadan, iki aşamaya geçerken ortaya konan gerekçelerin halen geçerliğini koruyor olması,
- c. Sınavın iki basamaktan tek basamağa indirilmesiyle, adaylara sorulan sorularda önemli ölçüde bir azalma olması,
- d. Sınav günü sağlık, heyecan ya da beklenmedik olaylarla karşılaşan adayların olumsuz yönde etkilenebilmesi,
- e. Tek gözleme (sınava) dayanılarak bireyler hakkında kararlar vermenin yanlış olması,
- f. OÖBP'nin, ÖSS puanlarına göre ağırlıklandırılmasının ÖSS'de başarılı olan okulların lehine olması,
- g. Meslek lisesi mezunlarının tercih alanlarının iyice daralmış olması,

Öğrenci Seçme Sınavı puanlarının hesaplanması 2003 yılında yine değişikliğe uğramıştır (2003-ÖSS Kılavuzu). Yapılan bu değişiklikle; ÖSS puanlarının 100 ile 300 arasında değişmesi ve meslek yüksekokulları ile açıköğretim sınavsız geçiş dışında tercih edebilme sınırını 105 yerine 160, lisans programları için gereken 120 yerine 185 ÖSS puanı olarak değiştirilmiştir. Ortaöğretimdeki başarı, adaylar kendi alanlarındaki yükseköğretim programlarına yerleşirlerken önceki yıllara göre yüzde 3 artırılmıştır. ÖSS puan hesaplama yöntemi ile tavan ve taban puanlar

değiştirilirken, yeni sisteme göre, adayların ağırlıklı ortaöğretim başarı puanlarının ÖSS yerleştirme puanı içindeki payı artırılmıştır. (<http://www.google.com.tr> -2003 ÖSS Puanlama Sistemi Değişikliği ile ilgili Basından Bilgiler.htm/10.03.2004)

Bu araştırmada 2001-ÖSS sınavı ile Bilkent Vakıf üniversitesine yerleştirilen öğrenciler çalışma grubunu oluşturduğundan 2001-ÖSS hakkında daha ayrıntılı bilgi verilmiştir. Söz konusu yılda yapılan öğrenci Seçme Sınavında adaylara sözel ve sayısal bölümlerden oluşan bir test uygulanmıştır. Sözel bölüm olarak adlandırılan birinci bölümde, adayların Türkçe'yi kullanma güçleri ile Sosyal Bilimlerdeki temel kavram ve ilkelerle düşünme becerilerini yoklayan sorular bulunmaktadır. Sayısal bölüm olarak adlandırılan ikinci bölümde ise adayların matematiksel ilişkilerden yararlanma güçleri ile fen bilimlerindeki temel kavram ve ilkelerle düşünme becerilerini yoklayan sorular bulunmaktadır (ÖSS – 2001 Kılavuzu).

Bu araştırma 2001-ÖSS'ini esas aldığından 2001-ÖSS puanları hesaplaması dikkate alınmıştır.

ÖSS-2001'e girmiş olan adayların sorulara vermiş olduğu cevaplardan;

- Sözel Standart Puan,
- Türkçe'yi Kullanma Gücü Standart Puanı,
- Sosyal Bilimlerdeki Temel Kavram ve İlkelerle Düşünme Standart Puanı,
- Sayısal Standart Puan,
- Matematiksel İlişkilerden Yararlanma Gücü Standart Puanı,
- Fen Bilimlerindeki Temel Kavram ve İlkelerle Düşünme Standart Puanı,

Olmak üzere altı ayrı standart puan hesaplanmıştır. ÖSS-2001'de uygulanmış olan testin sözel ve sayısal bölümleri ile alt bölümlerinden hesaplanan standart puanlar kullanılarak üç tür ÖSS puanı hesaplanmıştır.

Bunlar Sözel Ağırlıklı ÖSS puanı (ÖSS-SÖZ), Sayısal Ağırlıklı ÖSS puanı (ÖSS-SAY) ve Eşit Ağırlık ÖSS puanıdır (ÖSS-EA). Yabancı dil sınavına giren adaylar için yukarıda sözü edilen üç tür ÖSS puanına ek olarak bir de ÖSS-DİL puanı hesaplanmaktadır. (ÖSS–2001 Kılavuzu).

Özetle tüm ülkelerin eğitim sistemleri içinde önemli bir konumu olan yükseköğretime öğrenci seçimi bir sorun olarak ortaya çıkmakta ve bu seçimi daha nitelikli hale getirecek arayışlar devam etmektedir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırma için gerekli olan verilerin nasıl toplandığı ve nasıl çözümlendiği üzerinde durulmuştur.

Araştırma Modeli

Bu araştırmanın temel amacı, 2001 yılında yapılan Öğrenci Seçme Sınavının yükseköğretimdeki, akademik ders başarısını ne derecede yordadığını ortaya koymaktır. Bu amaçla vakıf üniversitesi'ne girmeye hak kazanan öğrencilerin ÖSS test puanları ile yükseköğretimdeki akademik ders başarıları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Ayrıca bu üniversitenin Mühendislik Fakültesine yerleştirilen burslu ve ücretli öğrencilerin akademik başarılarını karşılaştırmak da amaçlanmaktadır. Bu araştırma, var olan durumların olay ve koşullarla ilişkisini dikkate alarak, olaylar arası etkileşimi açıklamayı hedef aldığından ilişkisel türden tarama modeli niteliğindedir.

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın kapsamına, Ankara ili içerisinde yer alan Bilkent Vakıf Üniversitesi'nin Elektrik-Elektronik, Endüstri, Bilgisayar Mühendisliği, İktisat, Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi, İşletme bölümlerine 2001 yılında yapılan ÖSS ile yerleştirilen öğrenciler alınmıştır. Araştırma kapsamına toplam 621 öğrenci alınmıştır. Bu öğrencilerin 162'si burslu, 460'ı ise ücretli olarak yerleştirilmiştir. Bu araştırmanın Bilkent Üniversitesinde yapılmasının en önemli nedenlerinden biri Bilkent Üniversitesi'nin bölümlerine yerleştirilen burslu öğrenci sayısının diğer vakıf üniversiteleri'ne göre daha fazla olmasıdır. Mühendislik fakültesi bölümlerine alınan burslu ve ücretli öğrencilerin sayısı birbirine çok yakın olduğundan, burslu ve ücretli öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları arasında bir fark olup

olmadığına sadece bu fakülte'deki Bilgisayar Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği ve Elektrik-Elektronik Mühendisliğine yerleştirilen öğrenciler arasında bakılmıştır. Araştırma kapsamına alınan Yükseköğretim programlarına devam eden öğrencilerin fakülte ve burslu-ücretli durumlarına göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

TABLO 1

Araştırma Kapsamına Alınan Yükseköğretim Programlarına Devam Eden Öğrencilerin Fakülte ve Burslu-Ücretli Durumlarına Göre Dağılımı

Alan – Yükseköğretim Programı	Kontenjan		Araştırmaya Alınan Öğrenci Sayısı	
	Burslu	Ücretli	Burslu	Ücretli
1. Mühendislik Bilimleri Fakültesi				
1.1. Bilgisayar Mühendisliği	50	50	42	41
1.2. Elektrik-Elektronik Mühendisliği	50	50	36	37
1.3. Endüstri Mühendisliği	50	50	32	34
2. İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi				
2.1. İktisat	20	120	13	88
2.2. Siyaset Bilimi	20	120	14	81
2.3. Uluslararası İlişkiler	20	120	13	89
3. İşletme Fakültesi				
3.1 İşletme	20	120	11	89
TOPLAM	230	630	161	460
GENEL TOPLAM	860		621	

Veriler ve Toplanması

Bilkent Üniversitesinin, araştırma kapsamına alınan fakültelerine yerleştirilen öğrencilerin ÖSS giriş puanları ve birinci sınıf ilk yarıyıl akademik başarı not ortalamaları Bilkent Üniversitesi Öğrenci İşleri Müdürlüğü tarafından araştırmacıya sağlanmıştır. Bilkent Üniversitesi Öğrenci İşleri Müdürlüğü, etik olmayacağını düşündüğünden öğrenci isimlerini vermeyi uygun görmemiştir. 2001 yılında Bilkent Üniversitesinin, araştırma kapsamına alınan fakültelerine yerleştirilen öğrencilerden yabancı dil hazırlık sınıfını yapılan sınav neticesinde okumadan geçen öğrencilerin listesi araştırmacıya verilmiştir. Akademik Başarı Not Ortalaması dört üzerinden Öğrenci İşleri Müdürlüğü tarafından hesaplanmıştır. Akademik Başarı Not Ortalaması hesaplanırken Beden Eğitimi ve Güzel Sanatlar (Müzik, Resim) gibi dersler dışındaki derslerin ortalamaları alınmıştır.

Öğrencilerin birinci sınıf ilk yarıyıl akademik başarı not ortalamaları ve bölüme girişte esas alınan ÖSS giriş puanları kodlanarak bilgisayara aktarılmıştır. Bu yolla oluşturulan veriler, gerekli denetimler yapılarak çözümlenmeye hazır duruma getirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada ele alınan problemlerin çözümlenmesinde öncelikle aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistiklere bakılmış, daha sonra araştırmanın amaçları için gerekli çözümlenmelere geçilmiştir.

Araştırmanın birinci grup alt amacını; Bilkent Üniversitesinin araştırma kapsamına alınan Mühendislik Fakültelerine (Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği), yerleştirilen öğrencilerin bölüme girişte esas alınan ÖSS-SAY puanları ile birinci sınıf ilk dönem akademik başarı not ortalamaları arasındaki ilişkinin düzeyini saptamak oluşturmaktadır.

Araştırmanın ikinci grup alt amacını; Bilkent Üniversitesinin İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesindeki (İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler) ve İşletme Fakültesindeki (İşletme) bölümlerine yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin düzeyini saptamak oluşturmaktadır. Korelasyon katsayısı Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır.

Araştırmanın üçüncü grup alt amacını; Bilkent Üniversitesinin Bilgisayar Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği ve Elektrik–Elektronik Mühendisliğine yerleştirilen burslu ve normal öğrencilerin akademik başarılarını karşılaştırmak oluşturmaktadır. Bu amaçla, aritmetik ortalamalar arası farkın manidar olup olmadığının test edilmesinde ise bağımsız gruplar “t testi” kullanılmıştır.

Bu araştırmada yapılan analizlerin tümünde, Statistical Package For Social Sciences (SPSS 12.0) adı altında kullanıma sunulan paket program kullanılmıştır. Tüm analizlerde 0.05 manidarlık düzeyi benimsenmiş, diğer manidarlık düzeyleri de ilgili Tablolarda gösterilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmada cevap aranan sorulara ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Bulguların sunulduğunda; araştırmada amaç kısmında cevap bulunmaya çalışılan soruların ortaya konuluş sırası izlenmiştir.

1. Bilkent Üniversitesi, Elektrik-Elektronik, Bilgisayar, Endüstri Mühendisliği bölümlerine 2001-2002 yılında yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile birinci sınıf ilk yarıyı sonunda elde ettikleri ABNO arasında manidar bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

1.1. Elektrik-Elektronik Mühendisliği, öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasında manidar bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

Bilkent Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümüne girişte esas alınan ÖSS puanı ÖSS-SAY puandır. Bu bölüme 2001-ÖSS ile toplam 100 öğrenci yerleştirilmiş. Bu öğrencilerin 50'si burslu, 50'si ise ücretli olarak yerleştirilmiştir. Ücretli öğrenci olarak yerleştirilen 50 öğrenciden 37'si, burslu öğrencilerden ise 36'sı yabancı dil hazırlık sınıfını okumadan birinci sınıfa başlayabilmişlerdir. Bölümde 1. sınıfa devam etmeye hak kazanan toplam öğrenci sayısı 73'dür. Yapılan istatistiksel analizler bu 73 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Analiz sonucunda bulunan standart sapma, aritmetik ortalama değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

TABLO 2

Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları

ELEKTRİK – ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ N=73			
BURSLU ÖĞRENCİLER N=36		ÜCRETLİ ÖĞRENCİLER N=37	
Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	237.350	Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	222.306
Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	225.299	Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	207.224
ABNO	3.27	ABNO	2.14
Standart Sapma			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		7.75	
Korelasyon Katsayısı			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		0.66**	

(**p<0.01)

Korelasyon katsayısı hesaplanırken Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonucunda elde edilen korelasyon katsayısı; $r=0.66$ ($p<0.01$) düzeyinde manidar çıkmıştır. Bu sonuca göre varyansın %43.56'sını ÖSS açıklamaktadır. Burslu ve ücretli öğrencilerin bölüme girişte esas alınan ÖSS puanlarına baktığımızda bölüme 207.224 ile en düşük, en yüksek 237.350 ÖSS-SAY puanı ile öğrenci alınmıştır, bu durumda grubun heterojen bir grup olduğunu göstermekte. Ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisi heterojen bir grupta çalışılarak bir ölçüde giderilmeye çalışılmıştır. Bu durum korelasyon katsayısının yüksek çıkmasında etkili olmuş olabilir.

1.2. Endüstri Mühendisliği öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasında manidar bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

Bilkent Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümüne yerleştirilen 100 öğrenciden 50'si burslu olarak yerleştirilmiştir. Burslu olarak yerleştirilen bu 50 öğrenciden 32'si, ücretli öğrencilerden de 34'ü yabancı dil hazırlık sınıfını

okumadan birinci sınıfa başlayabilmişlerdir. Korelasyon analizi bu 66 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Betimsel istatistik sonuçları Tablo 3'de gösterilmiştir.

TABLO 3
Endüstri Mühendisliği Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları

ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ			
N=66			
BURLU ÖĞRENCİLER		ÜCRETLİ ÖĞRENCİLER	
N=32		N=34	
Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	227.241	Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	223.222
Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puan	223.731	Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	206.275
ABNO	2.85	ABNO	2.24
Standart Sapma			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		6.37	
Korelasyon Katsayısı			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		0.46**	

(**p<0.01)

Yapılan korelasyon analizi sonucunda, korelasyon katsayısı $r=0.46$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç istatistiksel açıdan manidar bir sonuçtur. Bu sonuca göre varyansın %21.16'sının ÖSS tarafından açıklandığını söyleyebiliriz. Bölümde en düşük ÖSS-SAY puan 206.275 en yüksek ÖSS-SAY puan ise 227.241, bu bölümdeki öğrenciler Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümündeki öğrencilere göre daha homojen bir grup. Bulunan korelasyon katsayısı da Endüstri Mühendisliği bölümü için daha düşüktür ($r=0.46$). Korelasyon katsayısının daha düşük olması Endüstri Mühendisliği bölümü öğrencilerinin daha homojen bir grup olmasından etkilenmiş olabilir.

1.3. Bilgisayar Mühendisliği öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasında manidar bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

Bilkent üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümüne yerleştirilen 100 öğrenciden 50'si ücretli 50'si burslu olarak yerleştirilmiştir. Ücretli olarak yerleştirilen 50 öğrenciden 42'si, burslu öğrencilerden ise 41'i yabancı dil hazırlık sınıfını okumadan birinci sınıfa başlayabilmişlerdir. Yapılan korelasyon çalışması bu 83 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Betimsel istatistik sonuçları Tablo 4'de gösterilmiştir.

TABLO 4
Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ N=83			
BURSLU ÖĞRENCİLER N=41		ÜCRETLİ ÖĞRENCİLER N=42	
Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	233.442	Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	221.699
Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	225.121	Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	206.197
ABNO	3.18	ABNO	2.17
Standart Sapma			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		7.44	
Korelasyon Katsayısı			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		0.68**	

(**p<0.01)

Yapılan korelasyon analizi sonucunda, korelasyon katsayısı $r=0.68$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer istatistiksel açıdan manidar bir sonuçtur. Bu sonuca göre varyansın %46.24'ünün ÖSS tarafından açıklandığını söyleyebiliriz. Bilgisayar Mühendisliği bölümü için en yüksek ÖSS-SAY puanı 233.442 en düşük ÖSS-SAY puanı ise 206.197' dir. Buna göre Bilgisayar Mühendisliği bölümü öğrencileri Endüstri Mühendisliği bölümüne göre daha heterojen, Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümü ile ise hemen hemen benzer öğrenci grubuna sahip. Elde edilen korelasyon katsayısı $r=0.68$, mühendislik bölümleri arasında elde edilen en yüksek

korelasyon katsayısı. Elde edilen korelasyon katsayısının yüksek olması grubun heterojen olmasından kaynaklanabildiği gibi başka etkenlerden de etkilenmiş olabilir.

2. Bilkent Üniversitesi, İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler ve İşletme bölümlerine 2001-2002 Yılında yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile birinci sınıf ilk yarıyıl sonunda elde ettikleri ABNO arasında manidar bir ilişki var mı? Varsa ne düzeyde?

2.1. Bilkent Üniversitesi İktisat bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında manidar bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

Bilkent Üniversitesi İktisat Bölümüne girişte esas alınan ÖSS puanı ÖSS-EA puanıdır. Bu bölümün toplam kontenjanı 120 kişidir. Bunların 20'si burslu öğrencidir. Burslu olarak yerleştirilen bu 20 öğrenciden 13'ü, ücretli olarak yerleştirilen 100 öğrenciden ise 88'i yabancı dil hazırlık sınıfını okumadan birinci sınıfa devam etme hakkını kazanmıştır. Yapılan korelasyon analizi bu 101 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Betimsel istatistik sonuçları Tablo 5'de gösterilmiştir.

TABLO 5
İktisat Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları

İKTİSAT N=101			
BURLU ÖĞRENCİLER N=13		ÜCRETLİ ÖĞRENCİLER N=88	
Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	209.562	Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	196.634
Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	205.958	Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	163.596
ABNO	3.14	ABNO	2.51
Standart Sapma			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		7.98	
Korelasyon Katsayısı			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		0.39**	

(**p<0.01)

Yapılan korelasyon analizi sonucunda, korelasyon katsayısı $r=0.39$ olarak bulunmuştur ($p<0.01$). Bu sonuca göre varyansın %15.21'ni ÖSS açıklamaktadır. Elde edilen bu sonuç istatistiksel açıdan manidar bir sonuçtur. Bu bölümde burslu öğrenci sayısı, ücretli öğrenci sayısına göre oldukça az, bölümdeki öğrencilerin homojenliği yada heterojenliği daha çok ücretli öğrencilerden etkilenmekte. Bölüme giriş için en yüksek ÖSS-EA puanı 209.562, en düşük ÖSS-SAY puanı ise 163.596'dır. Bu puan durumuna bakıldığında grubun oldukça heterojen bir grup olduğu söylenebilir. Fakat yukarıda da belirtildiği gibi ücretli öğrenci sayısı (88) burslu öğrenci sayısından oldukça fazladır (13) bu da grubun daha homojen bir öğrenci grubu olmasını sağlamaktadır. Bulunan korelasyon katsayısı istatistiksel anlamda manidar fakat mühendislik bölümlerinde elde edilen korelasyon katsayılarından daha düşüktür.

2.2. Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümüne girişte esas alınan ÖSS puanı ÖSS-EA puandır. Bu bölümün toplam kontenjanı 120 kişidir. Bu öğrencilerden 20'si burslu olarak yerleştirilmiştir. Burslu olarak yerleştirilen bu 20 öğrenciden 14'ü, ücretli olarak yerleştirilen 100 öğrenciden 81'i hazırlık sınıfını okumadan birinci sınıfa devam etme hakkını kazanmıştır. Betimsel istatistik sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

TABLO 6
Siyaset Bilimi Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları

SİYASET BİLİMİ			
N=95			
BURLU ÖĞRENCİLER		ÜCRETLİ ÖĞRENCİLER	
N=14		N=81	
Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	203.518	Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	130.657
Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	195.721	Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	173.023
ABNO	2.76	ABNO	2.13
Standart Sapma			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		10.30	
Korelasyon Katsayısı			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		0.34**	

(**p<0.01)

Yapılan korelasyon analizi sonucunda, korelasyon katsayısı $r=0.34$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Bulunan bu sonuç istatistiksel açıdan manidar bir sonuçtur. Bu sonuca göre varyansın % 11.56'sını ÖSS açıklamaktadır. Bölüme giriş için en yüksek ÖSS-EA puanı 203.518, en düşük ÖSS-EA puanı ise 130.657'dir. Burslu öğrenci sayısı ücretli öğrenci sayısına göre oldukça azdır. En düşük ve en yüksek ÖSS-EA puanlarına bakıldığında grup heterojen bir gruptur. Bu bölüm için elde edilen korelasyon katsayısı İktisat bölümü için bulunan korelasyon katsayısından daha düşük olmasına rağmen bulunan sonuç istatistiksel anlamda manidar bir sonuçtur.

2.3. Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında manidar bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümüne girişte esas alınan ÖSS puanı ÖSS-EA puandır. Bu bölümün toplam kontenjanı 120 kişidir. Bu öğrencilerden 20'si burslu olarak yerleştirilmiştir. Burslu olarak yerleştirilen bu 20 öğrenciden 14'ü, ücretli olarak yerleştirilen 100 öğrenciden 89'u yabancı

dil hazırlık sınıfını okumadan birinci sınıfa devam etme hakkını kazanmıştır. Betimsel istatistik sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

TABLO 7
Uluslararası İlişkiler Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları

ULUSLAR ARASI İLİŞKİLER N=103			
BURLU ÖĞRENCİLER N=14		ÜCRETLİ ÖĞRENCİLER N=89	
Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	206.501	Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	194.351
Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	198.356	Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	151.419
ABNO	3.06	ABNO	2.41
Standart Sapma			
Bütün Bölüm için (Burslu+Ücretli)		8.31	
Korelasyon Katsayısı			
Bütün Bölüm için (Burslu+Ücretli)		0.33**	

(**p<0.01)

Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümüne yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı $r=0.33$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Bulunan sonuç istatistiksel açıdan manidar bir sonuçtur. Bu sonuca göre varyansın %10’nu ÖSS sınavı açıklamaktadır. Bu bölümde de burslu öğrenci sayısı oldukça düşüktür (14). Ücretli öğrencilerin sayısı daha yüksektir (89). Bölüme giriş için en yüksek puan 206.501, en düşük puan ise 151.419. Bölüme girişteki en yüksek ve en düşük puan durumuna baktığımızda grup heterojen bir gruptur. Bulunan korelasyon katsayısı diğer bölümlere göre daha düşüktür, korelasyon katsayısının diğer bölümlere göre daha düşük çıkması bu araştırmada dikkate alınmayan, Sosyo-ekonomik düzey, tercih sırası gibi değişik etkenlerden kaynaklanıyor olabilir.

2.4. Bilkent Üniversitesi İşletme Bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında manidar bir ilişki var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

Bilkent Üniversitesi İşletme Bölümüne girişte esas alınan ÖSS puanı ÖSS-EA puanıdır. Bu bölümün toplam kontenjanı 120 kişidir. Bu öğrencilerden 20'si burslu olarak yerleştirilmiştir. Burslu olarak yerleştirilen bu 20 öğrenciden 11'i, ücretli olarak yerleştirilen 100 öğrenciden 89'u yabancı dil hazırlık sınıfını okumadan birinci sınıfa devam etme hakkını kazanmıştır. Betimsel istatistik sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir.

TABLO 8
İşletme Bölümü Betimsel İstatistik Sonuçları

İŞLETME N=100			
BURLU ÖĞRENCİLER N=11		ÜCRETLİ ÖĞRENCİLER N=89	
Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	209.323	Bölüme Girişte En Yüksek ÖSS-SAY Puanı	196.618
Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	206.981	Bölüme Girişte En Düşük ÖSS-SAY Puanı	177.916
ABNO	3.33	ABNO	2.67
Standart Sapma			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		6.13	
Korelasyon Katsayısı			
Bütün Bölüm İçin (Burslu+Ücretli)		0.30**	

(**p<0.01)

Bilkent Üniversitesi İşletme bölümüne burslu olarak yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı $r=0.30$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Bulunan bu sonuç istatistiksel açıdan manidar bir sonuçtur. Bölüme girişte en yüksek ÖSS-EA puanı 209.323, en düşük ÖSS-EA puanı ise 177.916'dır. Bu bölümde de ücretli öğrenci sayısı burslu öğrenci sayısından daha fazladır. Bu durumda da grubun homojenliği yada heterojenliği daha çok ücretli öğrencilerden etkilenmekte. Bulunan

korelasyon katsayısına göre varyansın %9'unu ÖSS açıklamaktadır. Varyansın açıklanamayan kısmında, bu çalışmada dikkate alınmayan, tercih sırası, lise türü, sosyo-ekonomik düzey, ailenin maddi ve manevi desteği gibi etkenler etkili olmuş olabilir.

3. Bilkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesine (Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği) yerleştirilen burslu ve ücretli öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları arasında fark var mıdır? Varsa bu fark manidar mıdır?

Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümünde okuyan burslu ve ücretli öğrencilerin birinci sınıf ilk yarıyıl akademik başarı not ortalamaları arasında manidar bir fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Sonular Tablo 9'da gösterilmiştir.

TABLO 9

Elektrik- Elektronik Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin birinci sınıf ABNO'nun öğrenim durumuna göre t- testi sonuçları

FAKTÖR	DEĞİŞKEN	N	\bar{X}	Ss	t	p
ABNO	BURLU	36	3.27	0.63	6.62	.00
	ÜCRETLİ	37	2.14	0.80		

Bilkent Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin Akademik Başarı Not Ortalamaları karşılaştırıldığında (Burslu-Ücretli), $t=6.62$ ($p<0.00$) bulunmuştur. Burslu öğrencilerin ortalamalarının (3.27) ücretli öğrencilerin ortalamalarından (2.14) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Endüstri Mühendisliği bölümünde okuyan burslu ve ücretli öğrencilerin birinci sınıf ilk yarıyıl akademik başarı not ortalamaları arasında manidar bir

fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 10'da gösterilmiştir.

TABLO 10

Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin birinci sınıf ABNO'nun öğrenim durumuna göre t- testi sonuçları

FAKTÖR	DEĞİŞKEN	N	\bar{X}	Ss	t	p
ABNO	BURLU	32	2.85	0.75	3.42	.01
	ÜCRETLİ	34	2.24	0.70		

Bilkent Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin Akademik Başarı Not Ortalamaları karşılaştırıldığında (burslu, ücretli), $t=3.42$, ($p<0.01$) bulunmuştur. Burslu öğrencilerin ortalamalarının (2.85) ücretli öğrencilerin ortalamalarından (2.24) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bilgisayar Mühendisliği bölümünde okuyan burslu ve ücretli öğrencilerin birinci sınıf ilk yarıyıl akademik başarı not ortalamaları arasında manidar bir fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 11'de gösterilmiştir.

TABLO 11

Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin birinci sınıf ABNO'nun öğrenim durumuna göre t- testi sonuçları

FAKTÖR	DEĞİŞKEN	N	\bar{X}	Ss	t	P
ABNO	BURLU	42	3.18	0.58	6.70	.00
	ÜCRETLİ	41	2.17	0.77		

Bilkent Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde okuyan öğrencilerin Akademik Başarı Not Ortalamaları karşılaştırıldığında (burslu, ücretli), $t=6.70$, ($p<0.00$) bulunmuştur. Burslu öğrencilerin ortalamalarının

(3.18) ücretli öğrencilerin ortalamalarından (2.17) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Türkiye'de Yükseköğretim Kurumlarına öğrenci seçerken, bundan önceki yıllarda genellikle birden fazla test kullanılmaktaydı. Bu testlerin geçerliği ile ilgili yapılan çalışmalarda öğrencilerin ÖSS ve ÖYS puanları ile başarı ortalamaları arasındaki ilişkiler düşük düzeyde çıkmaktadır. Bu ilişkilerin düşüklüğünün sebeplerinden biri, yordama geçerliğinin saptanmasında izlenen yöntem sorunudur. Şöyle ki, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının yordama geçerliği bireylerin ÖSS testinden elde edilen puanlar ile seçtikleri yüksek öğretim programlarındaki başarı notları arasındaki ilişkiler esas alınarak belirlenmektedir. Ancak ÖSS ve/veya ÖYS de test puanları ile başarı ortalamaları arasındaki ilişkiler hesaplanırken üniversite sınavlarına giren ve başarılı olabilen öğrencilerin ÖSS/ÖYS test puanları ile başarı notları arasındaki ilişkilere bakılabilmektedir. Bu grup da seçilmiş bir grup olduğundan homojendir. Bu durum ise, test puanlarındaki ranjin dar olmasına yol açmakta ve korelasyon katsayısının gerçek değerinden daha düşük çıkmasına neden olmaktadır (Toker, 1982).

Vakıf üniversitesi'ne girmeye hak kazanan öğrenciler devlet üniversitelerine yerleştirilen öğrencilerden daha heterojendir. Burslu ve ücretli olarak yerleştirilen öğrencilerin ÖSS puanları arasındaki ranj, devlet üniversitelerine yerleştirilen öğrencilere göre daha geniştir. Elde edilen korelasyon katsayıları bütün bölümlerde istatistiksel açıdan manidar bulunmuştur. Bütün bölümlerden elde edilen korelasyon katsayıları Tablo 12'de gösterilmiştir. Yapılan bu çalışmayı, günümüze kadar yapılmış olan yordama geçerliği çalışmalarından ayıran en önemli özellik heterojen bir grup üzerinde (vakıf üniversitesinde) çalışılmış olması ve ranj daralmasının geçerlik çalışması üzerindeki olumsuz etkisinin azaltılmış olmasından kaynaklanmaktadır.

TABLO 12

Araştırma Kapsamın Giren Bölümlere Yerleştirilen Öğrencilerin ÖSS Puanları İle ABNO Arasındaki Korelasyon Katsayılarını Gösterir Özet Tablo

ÖSS PUAN TÜRÜ	N	r
Elektrik-Elektronik Müh.	73	0.66**
Endüstri Müh.	66	0.46**
Bilgisayar Müh.	83	0.68**
İktisat	101	0.39**
Siyaset Bilimi	95	0.34**
Uluslararası İlişkiler	103	0.33**
İşletme	100	0.30**

(**p<0.01)

Elde edilen korelasyon katsayıları 0.30 ile 0.68 arasında değişmektedir. Elde edilen korelasyon katsayılarının hepsi istatistiksel olarak manidardır. En düşük korelasyon katsayısı $r=0.30$ ile İşletme bölümünde bulunmuştur. En düşük ilişkinin bu bölümde bulunmuş olmasının çeşitli nedenleri olabilir. Bölümdeki burslu öğrenci sayısının az olması grubun daha homojen görünmesine neden olabilir bu da korelasyon katsayısı üzerinde etkili olmuş olabilir.

Mühendislik fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği öğrencilerinin ABNO ile ÖSS-SAY puanları arasındaki korelasyon katsayısı diğer bütün bölümlerden daha yüksek çıkmıştır. Bulunan korelasyon katsayısı $r= 0.68$ ($p<0.01$). Varyansın %46'sı ÖSS tarafından açıklanmaktadır. Bu bölümdeki ücretli öğrencilerin ÖSS-SAY puanları arasındaki ranj 11.4'tür. Bu öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları ile ÖSS-SAY puanları arasındaki korelasyon katsayısı $r=0.48$ ($p<0.01$) olarak hesaplanmıştır. Aynı bölümdeki burslu öğrencilerin ÖSS-SAY puanları arasındaki ranj ise 9.61, bu öğrencilerin ABNO ile ÖSS-SAY puanları arasındaki korelasyon katsayısı ise $r=0.34$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Burslu öğrenciler ayrı olarak ele

alındığında ücretli öğrencilere göre daha homojen bir gruptur. Ücretli öğrencilerde varyansın %23'ü, burslu öğrencilerde ise varyansın %11.5 ÖSS tarafından açıklanmakta. Daha heterojen bir grup olan ücretli öğrencilerin ÖSS tarafından açıklanan varyansı, daha homojen bir grup oluşturan burslu öğrencilerin açıklanan varyansından daha büyüktür.

Elektrik-Elektronik Mühendisliği öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı ise $r=0.66$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Bölümdeki ücretli ve burslu öğrencilerin ayrı ayrı ÖSS –SAY puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı ise; ücretli öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı $r=0.22$ olup, bu değer istatistiksel açıdan manidar değildir. Ücretli öğrencilerin ÖSS-SAY puanları arasındaki ranj 10.4'tür Aynı bölümdeki burslu öğrencilerin ÖSS-SAY puanları arasındaki ranj 17.73'tür. Bu öğrencilerin ABNO ile ÖSS-SAY puanları arasındaki korelasyon katsayısı $r=0.46$ ($p<0.01$). Varyansın %21'i ÖSS tarafından açıklanmakta. Burslu öğrenciler ücretli öğrencilere göre daha heterojen bir grup oluşturmaktadır.

Endüstri Mühendisliği bölümündeki öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı $r=0.46$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Bu bölümdeki ücretli öğrencilerin ÖSS-SAY puanları arasındaki ranj 11.79'tur. Bu öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı ise $r= 0.34$ ($p<0.01$) olarak bulunulmuştur. Burslu öğrencilerin ÖSS-SAY puanları arasındaki genişlik 6.15'tir. ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasındaki korelasyon katsayısı ise $r=0.22$ olarak bulunmuştur. Bu değer istatistiksel açıdan manidar değildir. Daha heterojen bir grup olan ücretli öğrencilerin ABNO ile ÖSS-SAY puanları arasındaki korelasyon katsayısı daha homojen olan burslu öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Ücretli öğrencilerde varyansın %21'i ÖSS tarafından açıklanırken bu oran burslu öğrencilerde %4'dür.

Mühendislik fakültesindeki burslu ve ücretli öğrenciler böyle bir karşılaştırma yapabilmeye sayıca müsait olduğundan sadece bu üç bölümde bu karşılaştırma yapılmıştır. Bu sonuçlardan, heterojen bir grupta yapılan

Öğrenci Seçme Sınavı'nın yordama geçerliği çalışmasında ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisinin bir ölçüde azaldığı düşünülmektedir.

Öğrenci Seçme Sınavından sonra öğrencilerin aldıkları puana göre 24 tercih yapabilme hakları vardır. Uysal (1974), tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin %42'sinin Sosyal Bilimler alanlarına ilk tercih olarak girmedikleri ortaya konmaktadır. Sosyal Bilimlerde okuyan öğrencilerin %53'ünün aslında bu alanda okumak istemedikleri açıkta kalma korkusuyla bu alanlara yönelindikleri görülmektedir. Söz konusu araştırmada dikkati çeken bir başka bulgu da öğrencilerin ancak %16'sının isteyerek Sosyal Bilimler alanında okuduklarını göstermektedir. Öğrencilerin üniversite giriş sınavlarında genelde ilk tercih ettikleri programlar şunlardır; Elektrik-Elektronik, Bilgisayar ve Endüstri Mühendisliği (%16.1), Tıp (%13.6), Eğitim (%13.6), İktisat ve İşletme (%9.6) (<http://www.yok.gov.tr/raporlar/raporlar.10.08.2004>). Üniversite-deki akademik başarının öğrencilerin bu bölümleri ilk tercih olarak tercih edip etmedikleri etkileyebilir. Ancak, bu çalışmada öğrencilerin tercih sırası dikkate alınmadığından başarının tercih sırasından etkilendiğini söylemek mümkün değildir. Öğrencilerin ilk tercih olarak yaptıkları bölümler arasında İşletme %7.7, Elektrik –Elektronik Mühendisliği %6.7, Uluslararası İlişkiler %5.6, Bilgisayar Mühendisliği %5.5, Endüstri Mühendisliği %4.3, İktisat %2.2 olarak sıralanmakta (<http://www.yok.gov.tr/raporlar/raporlar.10.08.2004>).

Yıldırım (1972), Orta Doğu Teknik Üniversitesine giriş sınavına 1969-1970 yılı döneminde katılan öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmada, üniversite giriş sınavındaki başarının yanında üniversitedeki öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu araştırma sonunda, yaş ve cinsiyet gibi kişisel değişkenlerin yanı sıra üniversite öncesi akademik başarının, sosyo-ekonomik değişkenlerin ve üniversitedeki çevresel etkenlerin de üniversitedeki akademik başarıyı etkilediğini saptamıştır. Vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirleri devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerinden daha yüksektir. Vakıf üniversiteleri arasında aylık aile geliri en yüksek üniversite Yeditepe Üniversitesi ikinci olarak ise Bilkent Üniversitesi gelmektedir (<http://www.yok.gov.tr/raporlar/raporlar/10.08.2004>.)

Mühendislik Bölümünde okuyan burslu ve ücretli öğrencilerin Akademik Başarı Not Ortalamaları karşılaştırıldığında, Elektrik-Elektronik, Endüstri ve Bilgisayar Mühendisliği Bölümlerinde okuyan burslu öğrencilerin ABNO'ları, aynı bölümde okuyan ve daha düşük ÖSS-SAY puanı ile giren ücretli öğrencilerin ABNO'ları arasındaki fark manidar bulunmuştur. Burslu olarak yerleştirilen öğrencilerin ABNO'ları ücretli olarak yerleştirilen öğrencilerin ABNO'larından daha yüksek bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç ÖSYM'nin temel amacı olan; *“yükseköğretim programlarına girmek için başvuran adaylar arasından, başarılı olma olasılıkları diğerlerinden daha yüksek olanları seçerek bu programlara yerleştirmek”* sayılıısını destekler niteliktedir. Akademik Başarı Not Ortalamasının öğrenim durumuna göre (Burslu-Ücretli) farklılaşması da bu sayıltıyı destekler niteliktedir.

Türkiye'de üniversite giriş puanları ile yükseköğretimdeki öğrencilerin ABNO'ları arasındaki ilişki “İlgili Araştırmalar” kısmında belirtildiği gibi düşük bulunmuştur. Bu araştırmalar, devlet üniversitelerinde okuyan ve ÖSS puanı ranj aralığı daha dar olan homojen öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre, üniversite giriş puanları ile ABNO'sı arasındaki korelasyon katsayılarının daha yüksek çıkması, yordama geçerliği çalışmasının ilk defa daha heterojen bir öğrenci grubuna sahip olan bir vakıf üniversitesi üzerinde yapılmış olmasının etkili olduğu söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

1. Bilkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesine 2001-2002 Yılında Yerleştirilen Öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile birinci sınıf ilk yarıyıl sonunda elde ettikleri ABNO arasında ilişki şöyledir:

1.1. Elektrik-Elektronik Mühendisliği birinci sınıf öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile (Burslu-Ücretli) ABNO arasındaki ilişki, $r = 0.66$ ($p < 0.01$) olarak bulunmuştur. Varyansın %43.56'sını ÖSS açıklamaktadır.

1.2. Endüstri Mühendisliği birinci sınıf öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile (Burslu-Ücretli) ABNO arasındaki ilişki, $r = 0.46$ ($p < 0.01$) olarak bulunmuştur. Varyansın %21.16'sını ÖSS açıklamaktadır.

1.3. Bilgisayar Mühendisliği Birinci sınıf öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile (Burslu-Ücretli) ABNO arasındaki ilişki, $r = 0.68$ ($p < 0.01$) olarak bulunmuştur. Varyansın %46.24'nü ÖSS açıklamaktadır.

2. Bilkent Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesinde 2001-2002 Yılında Yerleştirilen öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile birinci sınıf ilk yarıyıl sonunda elde ettikleri ABNO arasındaki ilişkiler aşağıda özetlenmiştir.

- 2.1. İktisat bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO'ları arasındaki ilişki $r=0.39$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Varyansın %15.21'ni ÖSS açıklamaktadır.
- 2.2. Siyaset Bilimi bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO'ları arasındaki ilişki $r=0.34$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Varyansın %11.56'sını ÖSS açıklamaktadır.
- 2.3. Uluslararası ilişkiler bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO'ları arasındaki ilişki $r=0.33$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Varyansın %10'nu ÖSS açıklamaktadır.
- 2.4. İşletme Fakültesi İşletme bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO'ları arasındaki ilişki, $r=0.30$ ($p<0.01$) olarak bulunmuştur. Varyansın %9'unu ÖSS açıklamaktadır.

Genel olarak Bilkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesi (Elektrik-Elektronik, Endüstri, Bilgisayar Mühendisliği), İktisadi idari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkileri) ve İşletme Fakültesi (İşletme) bölümlerindeki öğrencilerin Öğrenci Seçme Sınavı'ndan aldıkları puanlarla birinci sınıf ABNO'ları arasındaki ilişkiler manidardır. Mühendislik Fakültesindeki öğrencilerin ÖSS-SAY puanları ile ABNO arasındaki ilişki 0.68 ile 0.46 arasında değişmektedir. En yüksek ilişki Bilgisayar Mühendisliği Bölümündeki öğrencilerde bulunmuştur ($r=0.68$). En düşük ilişki ise Endüstri Mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin ABNO ile ÖSS-SAY puanları arasında bulunmuştur ($r=0.46$).

İktisadi idari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (İktisat, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler bölümleri) ve İşletme Fakültesi (İşletme) bölümü öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasındaki ilişki 0.39 ile 0.30 arasında değişmektedir. En düşük ilişki İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin ÖSS-EA puanları ile ABNO'ları arasında bulunmuştur ($r=0.30$). En yüksek ilişki ise İktisat bölümü öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO arasında bulunmuştur ($r=0.39$).

Mühendislik fakültesinde okuyan öğrencilerin burslu ve ücretli öğrencilerin ABNO'ları arasında burslu öğrenciler lehine manidar bir fark bulunmuştur. Bilgisayar, Endüstri ve Elektrik-Elektronik mühendisliği bölümlerinde okuyan burslu öğrencilerin ABNO, aynı bölümlerde ücretli olarak okuyan öğrencilerin ABNO'dan daha yüksektir.

Bilkent Üniversitesi bir vakıf üniversitesi'dir. Bilkent Üniversitesindeki öğrenciler, devlet üniversitelerine göre daha heterojen bir öğrenci grubudur. Vakıf Üniversite'lerinin fakülte ve bölümlerine girişte esas alınan ÖSS puanları burslu ve ücretli öğrencilere göre farklılık göstermektedir. Burslu ve ücretli öğrencilerin ÖSS puanları arasındaki ranj oldukça geniştir. Burslu öğrencilerin ABNO'larının ücretli öğrencilere göre daha yüksek olması Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) temel amacı; yükseköğretim programlarına girmek için başvuran adaylar arasından, bu programda başarılı olma olasılıkları ötekilerden daha yüksek olanları seçerek bu programlara yerleştirmektir. Bu seçme yönteminin temel sayıtlısı şudur: Belli bir ağırlıklı puan türü ile öğrenci alan bir yükseköğretim programında, o türden yüksek puan almış bir öğrenci, kendisinden daha az puan almış bir diğer öğrenciden daha başarılı olur (ÜSYM, 1979), sayıtlısını doğrular niteliktedir.

Elde edilen korelasyon katsayıları ÖSS-SAY puanla öğrenci alan Mühendislik bölümlerinde, ÖSS-EA puanı ile öğrenci alan bölümlerden daha yüksektir. ÖSS-EA ile öğrenci alan bölümlerden en düşük korelasyon katsayısı İşletme öğrencilerinin ÖSS-EA puanları ile ABNO'ları arasında bulunmuştur ($r=0.30$). En yüksek korelasyon katsayısı ise ÖSS-SAY puanı ile öğrenci alan Bilgisayar Mühendisliği öğrencilerinin ÖSS-SAY puanları ile ABNO'ları arasında bulunmuştur ($r=0.68$).

Öneriler

Bu araştırmanın bulguları çerçevesinde geliştirilen öneriler aşağıda çıkarılmıştır.

1. Bu çalışmada, Türkiye’de Öğrenci Seçme Sınavı’nın yordama geçerliği üzerinde yapılan daha önceki çalışmalardan farklı olarak bir Vakıf Üniversitesi araştırma kapsamına alınmıştır. Yordama geçerliği çalışmalarında en fazla eleştiri alan ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisi bu çalışmada daha heterojen bir grup seçilerek azaltılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ÖSS’nin yordama geçerliği konusunda daha önce yapılan çalışmalarının sonuçlarından oldukça farklı bulunmuştur. Daha önceki yapılan benzer yordama geçerliği çalışmalarında elde edilen korelasyon katsayıları daha düşük bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar Öğrenci Seçme Sınavı’nın yükseköğretimdeki akademik başarıyı yordama gücünü ortaya koymuştur. Elde edilen bulguların genellenebilmesi ve Öğrenci Seçme Sınavı’nın yordama geçerliğinin çok düşük olduğu konusundaki eleştirilere kısmen yanıt olabilmesi açısından, vakıf üniversiteleri üzerinde benzer çalışmaların yapılması önerilir.
2. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı’nın yordama geçerliği ile ilgili yapılan araştırmalardan elde edilen bulguların genellenebilirliği için devlet ve vakıf üniversitelerinin aynı bölümleri üzerinde değişik yıllarda benzer çalışmaların yapılması önerilebilir.
3. Yapılan bu çalışmada varyansın % kaçınının ÖSS tarafından açıklandığı sonuçlar bölümünde özet halinde verilmiştir. Varyansın açıklanamayan kısmı için başka değişkenler etkili olmuş olabilir. Aşağıda belirtilen değişkenler dikkate alınarak;
 - a. Lise türleri,
 - b. Lise mezuniyet notu,

- c. Tercih sırası,
- d. Sosyoekonomik düzey,

ÖSS giriş puanlarının akademik başarı üzerindeki etkisine dayalı bir yordama geçerliği çalışmasının yapılması önerilebilir.

4. Farklı puan türleri ile vakıf üniversitelerine yerleştirilen (ÖSS-DİL, ÖSS-SÖZ gibi) öğrencilerin akademik başarıları ile ÖSS puanları arasındaki ilişkilerin araştırılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Aksu, M. (1987). "Ortaöğretimin Amaçları ve Üniversiteye Hazırlık Sorunu"
Çağdaş Eğitim. Yıl 12, s:123. Ankara: Tekışık Matbaası.
- Aşkar, P. (1985). **Yükseköğretime Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminin Geçerliliği**. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, ř. (2002). **Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı** (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Chissom, B.S. ve Lanier, D. (1973). "Lise Başarı Notlarını ve Akademik Yetenek Testi Puanlarını Kullanarak Üniversite Birinci Sınıftaki Başarı Ortalamasının Kestirilmesi" Çeviren: Nizamettin Koç. **Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi** C:15, S:2 . 1982, Ankara.
- Dökmen, Ü. (1992) **T.C.Yüksek Öğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi** (Kuruluşu, Gelişmesi, Çalışmaları). Ankara: ÖSYM Yayınları, No.1992-5.
- Ersoy, M.A. (1989). **H.Ü. Matematik Bölümü I.Sınıf Öğrencilerinin I.Yarıyıl Sonundaki Akademik Başarılarının Çeşitli Faktörlere Göre Değerlendirilmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara
- Erdoğdu, Y. (1999). **Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında Kullanılan Testlerin Yordama Geçerliliğine İlişkin Bir Araştırma**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

"Eski ve Yeni Sınav Sisteminin Karşılaştırılması" Yök Sayfası 10.08.2004'de alınmıştır. Web Üzerinde: www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/raporlar.htm)

Graham, L. D. (1991). " Predicting Akademik Success Of Students In A Master Of Business Administration Program". **Educational And Psychological Measurement**. 51: 721-727.

Gürbüzürk, O. (1999). **Türkiye'de Yükseköğretime Giriş ve Alternatif Modeller**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.

House, J.D ve E.J. KEELEY (1997). "Predictive Validity of College Admissions Test Scores for American Indian Students". **Journal Of Psychology**, Vol:131, P:572-574.

Karasar, N. (1999). **Bilimsel Araştırma Yöntemi** (9. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karakaya, İ. (2002). **Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nın Yordama Geçerliliğine İlişkin Bir Araştırma**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Karakaş, D. (1998). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalındaki Öğrencilerin Yüksek Öğretime Giriş Puanları İle Bu Anabilim Dalındaki Başarı Arasındaki İlişkiler**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Kendir H.S. (1968). "Üniversite Giriş Sınavları Üzerinde İstatistiksel Bir Deneme", **Üniversitelerarası İstatistikçiler Konferansı Tebliğleri**, Ankara: DİE Matbaası, Sa: 53-69.

Kendir H. S., ve Tuncer, C. (1969). " A.Ü. Hukuk Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Giriş Sınavlarında Aldıkları Puanlarla Birinci Sınıftaki Başarılarının Karşılaştırılması" **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**. 26, 1-2: 365-376. Ankara.

Koç, N. (1989). "Yüksek Öğretim Girişte İki Aşamalı Sınav Sistemi İlk Uygulamasının Değerlendirilmesi" **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. C:22, S:2. Ankara: A.Ü. Eğt. Bil. Fak. Yayınları.

Kozan, K. (1982). **Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Geçerlik Araştırmasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Bazı Sorunlar**. 'Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Yordama Geçerliği Çalışmalarında Temsili Olmayan Örneklerin Yarattığı Sorunlar Üzerinde Bazı Düşünceler' Ankara: ÖSYM Yayınları Araştırma Geliştirme Birimi.

Kutlu, Ö. (2003). "Cumhuriyetin 80. Yılında : Ölçme ve Değerlendirme". **Milli Bakanlık Milli Eğitim Dergisi**. S:160. Güz 2003. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.

Mihçioğlu, C. (1974) "Üniversiteye Girişin Yeniden Düzenlenmesi". **Eğitim Fakültesi Yayınları No:40**

Morgan, R. (1990). **Predictive Validity Within Categorizations of College Students: 1979, 1981 and 1985**. Princeton, New Jersey: Educational Testing Service (ETS).

Oral, T. (1985). "Lise Başarı Ölçüleri ile ÖSYS Puanları Arasındaki Uyum". Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

“Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) ve Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı” Yök Sayfası 10.08.2004’de alınmıştır. Web Üzerinde: <http://www.yok.gov.tr/eğitim/raporlar/raporlar.htm>

ÖSYM, 1998 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı İkinci Basamak Kılavuzu. Ankara.

ÖSYM, (1986). Yükseköğretim Programlarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemindeki Değişiklikler. Ankara: ÖSYM Yayınları.

ÖSYM, 1999 Öğrenci Seçme Sınavı Kılavuzu. Ankara.

ÖSYM, 2001 Öğrenci Seçme Sınavı Kılavuzu. Ankara.

ÖSYM, 2003 Öğrenci Seçme Sınavı Kılavuzu. Ankara

Özçelik, D. A (1982). Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Geçerliliğinin Araştırılmasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Bazı Sorunlar. “Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Geçerlik Araştırmasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Bazı Sorunlar”. Ankara: ÖSYM Araştırma Geliştirme Birimi.

Özdoğan, F.S. (1988). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Üniversiteye Giriş Puanları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Özgüven, İ.E. (1972) “Üniversiteye Giriş Sınavlarının Öğrenci Seçimindeki Rolü”. Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi 3,2:205-107. Ankara.

Özgüven, İ.E. (1994). Psikolojik Testler. 3. baskı. Ankara: PDREM Yayınları.

- Tan, H. (1966). **Giriş Sınavlarımız İyi Öğrenci Seçebiliyor mu?** ODTÜ, Fen Fakültesi Yayınları, No:10, Ankara.
- Tavşancıl, E. (1989). **Lise Tür ve Kolunun Yükseköğretimde Akademik Başarıya Etkisi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Tekin, H. (2000). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme.** (14. baskı) Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Tezbaşaran, A.A. (1991). **Yükseköğretimde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminde 1987 Yılında Yapılan Değişiklikler Üzerine Bir Araştırma.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Toker, F. (1982). **Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Geçerlik Araştırmasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Bazı Sorunlar.** 'Yordama Geçerliğinde Bir Sorun' Ankara: ÖSYM Araştırma Geliştirme Birimi.
- Turgut, F. (1997). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları.** Ankara. Yargıcı Matbaası.
- "Türk Yüksek Öğretimin Bugünkü Durumu" (Mart,2003) Yök Sayfası 10.08.2004'de alınmıştır. Web Üzerinde:[http://www.yok.gov.tr/egitim/ raporlar/raporlar.htm](http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/raporlar.htm)
- Uysal, Ş. (1974). **Bireysel Ve Toplumsal Faktörlere Göre Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimleri.** Ankara Üniversitesi EBF Yayınları, No:37, Ankara.

ÜSYM. (1979). **Üniversiteler Arası Seçme Sınavı Geçerlik Çalışması**.
Ankara: AB-20-77-0020

“Üniversite Öğrencileri Aile Gelirleri, Eğitim Harcamaları, Mali Yardım ve İş Beklentileri Araştırması” (Mayıs 1997) Yök Sayfası. 10.08.2004’de alınmıştır. Web Üzerinde: <http://www.yok.gov.tr/eğitim/raporlar/raporlar.htm>.

“Üniversite, Fakülte, Yükseköğretim ve Enstitülerin Kuruluş Tarihleri” Yök Sayfası. 10.08.2004’de alınmıştır. Web Üzerinde: <http://www.yok.gov.tr/eğitim/raporlar/raporlar.htm>.

“Üniversiteler” Yök Sayfası. 15.03.2004’de alınmıştır. Web Üzerinde: <http://www.yok.gov.tr/hakkında/idari/vakif/vakif.htm>.

Varış, F. (1982). “Bilimsel ve Teknolojik Gelişmede Eğitimin Rolü”. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Cilt 15, sayı 2. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fak. Yayınları.

“Yeni Sınav Sisteminin Temel Hedefleri” Yök Sayfası 10.08.2004’de alınmıştır. Web Üzerinde: <http://www.yok.gov.tr/eğitim/raporlar/raporlar.htm>

Yıldırım, C. (1972). **Orta Doğu Teknik Üniversitesine Giriş ve Üniversitedeki Başarıyı Etkileyen Faktörler**. ODTÜ, Ankara.

“Yükseköğretim Kanunu”. Web üzerinde: http://www.yogm.meb.gov.tr/yükseköğretim_kanunu.htm.

Zelevnik, C., Hojat, M. Ve Veloski, J. I. (1987).“ Predictive Validity of the MCAT as a Function of Undergraduate Institution”. **Journal of Medical Education**, 62, 163-169.

<http://www.bilkent.edu.tr/>.

<http://www.google.com.tr> -2003 ÖSS Puanlama Sistemi Değişikliği ile ilgili
Basından Bilgiler- 10.03.2004'de alınmıştır.

EKLER

EK I:

Eğitim Bilimleri Enstitüsünden Bilkent Üniversitesi Rektörlüğüne Gönderilen İzin Yazısı.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ
06590 ANKARA

Sayı: B.30 2.ANK.0.F8.00.00-

ANKARA

..... / / 200...

31.10.2003 - 1719

Bilkent Üniversitesi Rektörlüğüne,

Enstitümüz, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ölçme ve Değerlendirme 01610602 numaralı yüksek lisans öğrencisi Yurdağul Yağımlı'nın, "Öğrenci Seçme Sınavının Yordama Geçerliliğine İlişkin Bir Araştırma – Vakıf Üniversitelerinde" adlı tez çalışması ile ilgili bazı verilere ihtiyacı vardır.

Adı geçen öğrencimize gereken kolaylığın gösterilmesi hususunda gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

Prof.Dr. Meral Uysal
Müdür

Ek- 1 Dilekçe Örneği

R.C./ 30.10.2003

Aşlınd e-lden aldım.

Ek II:

Bilkent Üniversitesi Öğrenci İşleri Müdürlüğünün Yazısı.

BILKENT ÜNİVERSİTESİ

Öğrenci İşleri Müdürlüğü

09.08.2004

400.ÖİM.Gİ.04-
329/04

012447

Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yurdagül Yağımlı'ya "Öğrenci Seçme Sınavı'nın Yordama Geçerliği" konulu tez çalışması için Üniversitemiz, İşletme, İktisat, Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi, Mühendislik (Endüstri, Elektrik-Elektronik, Bilgisayar Mühendisliği) Fakültelerine yerleştirilen öğrencilerin ÖSS puanları ve 1. sınıf akademik başarı not ortalamaları Müdürlüğümüz tarafından iletilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

st